

DOMOVINA

Upravištvu „Domovine“ v Ljubljani, Knaflova ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knaflova ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9 Din, ošletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. Amerika letno 1 dolar. — Račun poštno hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10 711

Vzorne kmetije in še kaj

Prav presenetila nas je izjava načelnika kmetijskega oddelka g. inž. Zidanška na zborovanju banovinskega sveta o vzornih kmetijah. V banovinskem proračunu je bilo določenih v to svrhu le 10.000 Din. Banovinski svetnik g. Bajuk je ugovarjal takšni zapostavitvi vzornih kmetij in zahteval več denarja za tekoče važne edinice kmetijskega napredka. Načelnik kmetijskega oddelka pa mu je odgovoril takole: «Ustanova vzornih kmetij ni več tako pereča kakor prej. Prvotno zamišljena za najbolj zaostale kraje je danes postala skoro nepotrebna. 10.000 Din v to svrhu je določenih samo za nabavo kakih posebnih strojev.»

Kakor smo opetovano naglašali, je načrt pospeševalnega dela za kmetijstvo v naši banovini že v bistvu nezadosten, zato tudi ne moremo kritični g. inž. Zidanška za gorenjo izjavo. Ne moremo pa tudi nikakor gladko preko nje. Pogledamo v katerikoli kraj naše dežele, pa bomo ugotovili, da je prihajal ves napredek kmetijstva iz posrednih točk. Kaj pa je bilo tam tako mikavnega in kdo je bil početnik tega dela? P. edini napredni gospodarji, ki so uvedli kljub ugovorom žene in otrok kakšno novost, bodisi novo rastlinsko sorto ali nov stroj.

Naj navedem, na kakšen odpor je zadel ukrep večjega posestnika v najnaprednejšem delu naše dežele, ko je pred nekaj leti na moje prigovarjanje kupil sejalni stroj. Najhuje se je jezil prvi hlapec sejalec, ki je svjc srd izrazil takole: «Sam je ves nor (namreč pisec), pa je še gospodarja spravil ob pamet. Vsa družina in sosedje so dali hlapcu prav, češ: «Z roko smo sejali doslej in bomo tudi posihmal.» Z veliko težavo in nejevoljo so pri omenjenem gospodarju vsejali tisto jesen žito. Gospodar je pustil za primerjavo posejati le polovico vsake žitne njive s strojem, drugo polovico pa je posejal hlapec z roko. Ze ko je setev vzklila, je bila razlika vidna, do žetve pa je še mnog zabavljaj učil in se spustil z naprednim gospodarjem v razgovor o stroju. Gospodar je razlagal, da se prihrani s strojno setvijo ena tretjina semena, da se setev bolje obrase in da je pridelek znatno večji od pridelka setve z roko. Dva, trije vaščani so vzeli že prvo jesen po tem poizkusu stroj na posodo, danes pa seje tamkaj že zadnji kočar s strojem. Celo iz sosednjih vasi so hodili po stroj vse dotlej, dokler ni občinski kmetijski odbor sam kupil dveh sejalnih strojev. Vprašam vas, kmetijski strokovnjaki, kdo je že kupil in uporabljal sejalni stroj na vašo golo besedo. Brez živnega zglada je vsaka beseda o napredku le glas vpjočega v puščavi, ki ga sliši in upošteva le klicalec. Kdo je vzdrževal kljub slabim časom pri nezadostnih podporah od poklicanih oblastev in kljub nedonosnosti živinoreje plemenjake in jih spuščal na upanje, če ne vzorni gospodar! Kje bi bil ves učeni napredek, da nismo imeli praktičnih pionirjev Pirca, Rohrmanna, Jelovška, Goričana in druge, ki so znali ceniti pomen vzornih kmetij in so jim tudi priznali tisto mesto, ki jim gre.

Naj se le vsede učeni strokovnjak nepoznan med poslušalce pri predavanju svojega tovariša,

pa bo slišal, koliko nezaupanja je med našimi kmeti v že davno dognana izkustva. Spoznal pa bo tudi, koliko močne volje je treba praktičnemu pionirju med nedopovednimi sosedi na vasi, preden se doseže viden uspeh napredka. Kdo je utrl pot na primer selekcioniranemu semenu med široke kmetijske sloje? Vzorne kmetije so bile vodnice.

Vzorne kmetije ne spadajo le v najbolj zaostale naše kraje, celo v najnaprednejših jih je še premalo. Dokler bo kmet na prodnatem Posavju pred nosom naših najvišjih kmetijskih strokovnjakov oral na ozke ogone in sadil pod motiko krompir, dokler bodo ljulika, snet in razni pleveli bujno cveteli po naših žitih, dokler bo veljala med našimi kmeti več trma kakor izkušnja, bo treba še več vzornih kmetij. Zato, da bo sosed sram njegovih slabih pridelkov in njegove nepotrebne siromaščine!

V naše razmišljanje o kmetijskem pospeševalnem delu se je vmešal v nekem listu nekdo, ki trči, da sreski kmetijski referent ne more vsak mesec, kakor je predpisano obiskati vseh svojih občin, katerih da je po nekih srezih celo do 40.

Zato predlaga kot lek motorizacijo kmetijskih strokovnjakov. Banska uprava naj kupi vsakemu kmetijskemu strokovnjaku službeno motorno kolo. Namesto da bi izkušali prilagoditi uradne predpise življenju, se naj življenje prilagodi neizvedljivim predpisom, pa čeprav bi morali strokovnjaki uporabljati celo aeroplane. Prav kakor stari Kitajci ravnaajo danes nekateri bistroumniki z našim kmetom. Kitajci namreč nekoč niso merili svojim deklicam čevljev po nogah, temveč so jim toliko časa podvijali stopala, dokler jih niso utesnili v obutev. Na Kitajskem je bilo to lahko izvedljivo, saj so napravili zato cirkrog svojega carstva kitajski zid, deset seznjev debel. Huje je nam, ki živimo sredi napredne Evrope, ki gleda na naše delo. Danes gre napredek preko vseh zidov, tudi preko papirnatih, in bo narod sam izsilil pravo pot, ki vodi do resničnih uspehov.

Naloga krajevnih organizacij JNS je, da pri vsaki priliki opozarjajo oblastva, da sta zahteva in želja bojevnikov za naš kruh, naših kmetov, naj se zbliža in poenostavi zveza s širitelji kmetijskega napredka. Pri nobeni priliki ne zamudimo naglasiti te glavne svoje zahteve. Zavedati se moramo vsi, da je le od blagostanja kmetov pričakovati boljših časov tudi za druge stanovce.

Zaščitenim dolžnikom kmetom

Podpisane osrednje organizacije denarnih zavodov so 21. januarja objavile v dnevnikih, naslednje dni pa tudi v tednikih poziv zaščitenim dolžnikom kmetom, kako naj doprinesejo zanesljive dokaze, da jim bo dovoljena zaščita po uredbi za zaščito kmeta z dne 22. novembra lani, da ne bo treba prizivov na višje instance, ki bi povzročali mnogo dela zamude časa in stroškov tako dolžnikom kakor denarnim zavodom.

Ker so se medtem pojavili od neodločilne strani dvomi o umestnosti naših navodil v gori omenjenem razglasu, zato ponovno opozarjamo,

da je predvsem v korist kmetov dolžnikov samih, če se ravnaajo po njih. V nasprotnem primeru bodo namreč zavodi primerni v svrhu pravičnega izvrševanja uredbe zateči se k višjim oblastvom za pomoč, kar bi pa povzročilo še večje neprilike in stroške. Razume se, da je veljal omenjeni poziv samo onim dolžnikom, ki medtem te zadeve še niso uredili z upniki, odnosno glede katerih še niso upniki na jasnem, če jim gre zaščita ali ne.

Zadružna zveza, Zveza slovenskih zadrug, Zveza jugoslovenskih hranilnic v dravski banovini in Društvo bančnih zavodov v dravski banovini.

Živahen razmah JNS v konjiškem srezu

Konjice, februarja.

Naš narodni poslanec in tudi sreska organizacija JNS v Konjicah sta v stalnem stiku z narodom. Ob priliki občinskih zborov občinskih in krajevnih organizacij se je povsod zbralo po lepo število naših članov in drugih somišljenikov. Vseh občinskih zborov so se udeležili naš narodni poslanec notar g. Gajšek, član banovinskega sveta in predsednik sreske organizacije JNS notar g. Jereb, podpredsednik sreske organizacije JNS g. dr. Ervin Mejak in sreski tajnik g. Ciril Zagar.

Z občnega zbora v Vitanju so bile poslano vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju, dalje čestitka predsedniku stranke Uzunoviću k imenovanju za ministrskega predsednika in pozdravne brzojavke našima slovenskima ministroma, gospodu banu in drugim. Izrečene so bile zaupnica vodstvu stranke in zahvali poslancu g. Gajšku in banovinskemu svetniku notarju g. Jerebu.

Na praznik Treh kraljev je bil ustanovni občni zbor občinske organizacije v Tepanju. V odboru sta med drugimi: predsednik g. Gabrijel Kumar (Gruševlje) in tajnik sreski šolski nadzornik gospod Gselman.

V nedeljo 10. januarja se je vršil redni občni zbor v Oplotnici. Predsednik je g. Gašpar, obratovodja na Cezlaku, tajnik pa g. Jarc, učitelj v Cadramu.

V soboto 20. januarja je bil redni občni zbor krajevnih organizacij na naši najvišji postojanki, v Skomarjah na Pohorju. Čeprav je bil delavnik, se je zbralo članstvo polnoštevilo. Zbora se je udeležil poleg sreskega tajnika še tudi takratni predsednik občinske organizacije iz Zreč gospod Verčnik.

V nedeljo 28. januarja smo opravili kar dva občna zbora, in sicer v Vitanju in na Stranica. V Vitanju ni bil samo občni zbor, temveč velik shod. V vseh spodnjih prostorih Tepej-Piklovega

hote'a je bilo nabito polno občinstva. Mnogi niso mogli več dobiti prostora. Tudi na Stranicaš se je zlralo lepo število članov in somišljenikov.

Na svečnico smo imeli občni zbor občinske organizacije v Ločah in krajevne pri Sv. Jerneju. Zadnjega zbora sta se udeležila poleg narodnega poslanca in funkcionarjev sreske JNS še župan gosp. Čurček in pa zaslužni predsednik občinske organizacije JNS iz Loč g. Košir Anton.

Predzadnji nedeljo dopoldne je bil občni zbor organizacije v Zrečah, popoldne za sestanek volilcev v Zičah.

Odbori so po večini ostali stari, samo v Oplotnici in Zrečah sta novi predsedstva. Pri vseh organizacijah je zabeležiti velik prirast članstva. Ljudje so spoznali, da je edino mesto zanje v vse državni stranki, ki se trudi, da bi izboljšala stanje vsemu jugoslovenskemu narodu.

Nadalje se še bodo vršili občni zbori: v soboto 17. t. m. zvečer v Narodnem domu v Konjicah za trg Konjice, v nedeljo 25. t. m. dopoldne za okolico Konjice tudi v Narodnem domu, a za krajevno organizacijo pri Sv. Kunigundi na Pohorju še ni določen dan.

Politični pregled

Predzadnji torek je prišlo

v Parizu do hudih izgredov proti vladi.

Demonstriralo je do 30000 ljudi. Demonstranti so zažgali vrata na poslopju mornariškega ministrstva, vendar se je posrečilo pogasiti ogenj, da se ni razširil v požar. Policija je demonstrante preganjala, a jih ni mogla ugnati. Med demonstrante so se vrinili tudi razni nepridipravi, ki so hoteli zmedo izkoristiti zase. Demonstracije so se vršile na več krajih Pariza. Tako so se v bližini poslopja državnega zbora zbrali bivši bojovniki, pri vzhodni železniški postaji pa komunisti. Najhuje je bilo pred mostom Concorde, preko katerega je hotela ogromna množica priti na drugo stran reke Seine do poslopja državnega zbora. Tu so jih ustavila pariška policija in oddelki republikanske garde na konjih. Na poziv, naj se množica umakne, so demonstranti še huje navalili. Vojski so potegnili sable in začelo se je povelje: «Streljaj!» Takoj so začeli pokati strojne puške in revolverji.

Posledice so bile, da je obležalo šest mrtvih in okoli 500 ranjenih.

Ostali so se med križanjem: «Morilci» razbežali na vse strani. «Matin» piše o teh izgredih, da so bili med demonstranti ranjeni odlični francoski rodeljubi. Ranjenih je bilo tudi več stražnikov in članov republikanske garde.

Pod vtiskom krvavih demonstracij je Daladierjeva vlada odstopila.

Daladier je ostavko utemeljil z naslednjo objavo: «Vlada, ki je odgovorna za red in mir v državi, neče ohraniti reda z izrednimi ukrepi, ki bi mogli povzročiti novo prelivanje krvi. Prav tako neče poslati vojske nad demonstrante. Zato je vlada izročila predsedniku republike svojo ostavko.»

Novo vlado je sestavil Gaston Doumergue brez socialistov in komunistov. Doumergue je izjavil, da bo predlagal predsedniku republike razpustitev poslanske zbornice, če bo ta delala neprilike pri odobritvi proračunskega predloga.

Po pariških ulicah je bilo nekaj dni mirno, a v noči na 10. t. m.

so se demonstracije ponovile.

Prišlo je do hudega spopada med komunisti in policij. Na pomoč je moralo priti vojaštvo v oklopnih avtomobilih. Pri spopadu je bil en stražnik ubit, 37 pa ranjenih. Med demonstranti je bilo ranjenih okoli 200 oseb. Aretirali so približno 800 izgrednikov.

Tudi

v Avstriji so nastale krvave homatije.

Heimwehr je zahteval od državnega kancelarja dr. Dollfussa, da mora razpustiti vse deželne zbornice in postaviti na njih mesta vladne komisarje iz vrst Heimwehra. To in pa zbiranje heimwehrovskih čet v okolici Dunaja sta izzvala hud odpor socialističnega delavstva, zlasti še, ker so se začele hišne preiskave pri socialnodemokratskih organizacijah. V glavnem mestu Gornje Avstrije, v Lincu, se je 21. t. m.

delavstvo uprlo hišni preiskavi v socialnodemokratskem domu.

To je bil začetek prevratnega odpora. Popoldne je že bila na Dunaju proglašena in izvedena splošna stavka, ki se je razširila tudi na podeželje. Vlada je odgovorila z razglasitvijo obsednega stanja in poslala na ulice policijo, vojaštvo in oddelke heimwehrovske pomožne policije. V večernih urah je bil Dunaj poln barikad. Med

delavstvom in oboroženo državno silo so se neprestano vršile krvave bitke. Delavski odpor se je razširil tudi na druga mesta in na industrijske kraje, tako da je

po vsej Avstriji zaplamtela državljanska vojna,

ki bo odločila med socialno demokracijo in heimwehrovskim fašizmom.

V Lincu so poslali proti socialistom v njihovem domu vojaštvo in se je med obojimi nasprotniki razvilo močno puškarjenje. Iz vseh strani so prihajali delavci tovaršem na pomoč, tako da je njihovo število naraslo na 4000. Delavci so se borili s pravo vojaško izurjenostjo in so za nekaj časa zasedli celo policijski komisariat. Do podobnih bojev je prišlo tudi v raznih drugih krajih Avstrije. Vsi ti boji so doslej zahtevali že številne smrtne žrtve in na stotine ranjencev. Kakor poročajo, je bilo samo pri spopadih v Gradcu mrtvih 37 oseb. Kako velik obseg zavzema to prevratniško gibanje v Avstriji, najbolj izpričuje dejstvo, da je

na Dunaju obstreljevalo vojaštvo delavske postojanke s topovi

in so že cela predmestja v razvalinah. Po ulicah neprestano pckajo puške in strojnice. Promet na Dunaju docela počiva. Po doslej znanih vesteh so boji na Dunaju zahtevali že mnogo nad 100 mrtvih.

V torek so se socialisti povsod še krepko držali. Na Dunaju in v vseh večjih delavskih središčih so dobili ojačenja in so oboroženi s strojnimi in topovi.

Wiener Neustadt in Steyr sta bila v torek v rokah socialistov.

Ponekod so vojaki prešli k socialistom. Po zadnjih vesteh z Dunaja pa je vojaštvo v nekaterih krajih premagalo in zatrla uporniško gibanje.

Veliko zanimanje je v Evropi zbudil podpis balkanske pogodbe,

ki je bil izvršen v petek v Atenah s slovesno vsenarodno proslavo. S pogodbo, ki so jo podpisale Jugoslavija, Rumunija, Grčija in Turčija, si jamčijo te države varstvo svojih balkanskih mej. Nam naklonjeni zunanji svet tolmači to pogodbo kot odličen prispevek k utrditvi miru na Balkanu.

Ali si že član Vodnikove družbe?

RICHARD VOSS

DVA ČLOVEKA

15

Rekli so mi, da me lahko privede vsak otrok do prečastitega gospoda Sebastijana Schwarz. Biti je moral torej po vsem Rimu znan in ugleden mož. Takšen se mi je zdel za mladega gospoda Roka z gradu Enne najprimernejši gostitelj v Rimu. Da pridem do njegovega stanovanja, sem moral iti čez Petrov trg in na levi strani skozi mogočen hodnik stebrov. Kakor zlatorjave gorske stene so se dvigali zraven mene zidovi cerkve, tako visoko, da sem moral skloniti glavo daleč nazaj, da sem lahko videl njihove vrhove. Šele takrat sem opazil, kako nenavadno je bilo to: iz bučanja in gneče sem začel iznenada v globoko samoto in tišino. Na desni zidovje svetega Petra, na levi majhne cerkve, hiše, dvigajoči se vrtovi in obširni nasadi breskve. Bile so v cvetju; rožnati grmi so se dvigali pod nebo, ki je bilo tako sinje in lesketajoče se, da trko sinjega in lesketajočega se še nisem nikoli videl. Na vrtovih je bila pisana zmešnjava rož, perunik in drugih številnih cvetic, ki jih imam pri nas šele v poletju. Vroče solnce je pripekalo in me žgalo. Vse se je svetlikalo, da so me oči bolele. Cesta, ki sem po njej hodil, in mali travniki pred malimi cerkvami in hišami — vse je bilo gosto obraslo s travo, da bi se bila lahko z njo napasila čreda živine; in v tiho pokojnost je šumelo z

vrlov brenčanje žuželk. Bila je prava samostanska tišina in pravi samostanski mir. Oboje časih podobno miru v grobu.

Vendar pa nisem nikjer videl otroka, ki bi ga bil lahko vprašal, kje staneje prečastiti gospod Sebastijan Schwarz. Žive duše nisem srečal ob vročem popoldanskem času v tem zakletem mestu. Potem sem pa le odkril majhen, od trave zelen trg, ki je bil napisan na mojem listku. Tu sem zagledal eno samo hišico. Zatorumeno je bila prepleškana. Stala je sredi pisane cvetja in rožnatih, cvetečih drevov; skozi njihove blesteče se veje so švigali črni kosi. Ljube ptice so mi zapele veselo sprejemno pesem.

Tako sladko pojo kosi na grajskem vrtu v Enni. Toda pri nas pojejo šele v maju.

Vsa okna male hiše so bila na stečaj odprta vrata pa so bila zaprta. Zelezen tolkač je bil na njih pritrjen in krepko sem nekajkrat udaril z njim. Na enem izmed oken se je pokazal duhovni gospod. Prečastiti je bil docela trugačen, kakor sem si ga mislil. Nad vse neopazen, majhen in suh kakor šolarček, z uvelim obrazom. Pomolil sem svoj listek gor k njemu, vzel svoj tirolski klobuk z glave in mu zaklical, da sem Rok z Enne, da prihajam z doline Eisacka in da so mi dali pri njem stanovalje.

«Počakajte, Kristina vam bo takoj odprla...»

Po teh besedah je izginil prečastiti gospod Sebastijan Schwarz od okna in jaz sem počakal v vročem popoldanskem molku na Kristino. Meni nasproti se je lesketača skalnata stena cerkve

svetega Petra v solnčnem svitu kakor zlata gora; pred mano je bila mala, rumena hiša, na drugi strani cvetoče breskve, rdeče in bele rože in višnjeve perunike.

Zdajci pa se je začelo visoko v zraku bučanje, zvenenje, donenje kovinskih glasov, kakor bi se bili zvonovi Kristove cerkve zlili v en sam ogromen val in se azlili od svetega Petra nalik povodnji. Sila svečanih glasov me je skraj pritislila k tlem, na kolena, čeprav sem bil takrat še vesel mladji gospod.

V tem trenutku so se odprla vrata male, rumene hiše Stara ženica bledega, nežnega obraza mi je odprla, izprva me je nezaupno premerila s svetlimi, mirnimi očmi, potem pa mi je ljubeznivo pokimala in rekla z mehkim glasom:

«Sei benvenuto, figlio mio!»

Zena, ki me je tako po materinsko pozdravila, je bila podobna moji mrtvi materi...

Ko sem stopil čez prag v tiho hišo, me je čudno izpreletelo. Bila je usoda, ki je dihtela v mojo dušo, to mladeniško drščo, ki se je oklepala s slednjim vlaknom lepe božje zemlje in njevit bitij, ki je bila nanjo priklenjena, kakor prikovana, in ki naj bi bila zdaj od zemlje odtrgana in v nebo privedena.

Od tebe odtrgana, Judita, o Judita!

Brez mene so se vrnili rimski romarji iz Eisackove doline v domovino. Prečastiti gospod

* «Bodi dobro došel, moj sin!» (Op. prev.)

DOPISI

BREZOVICA-ZADERC PRI KOČEVJU. Dne 4. t. m. smo imeli veselico, ki jo je priredila galska četa Brezovica-Zadere, ki se je ustanovila šele nedavno. Res smo v zelo hudih časih ustanovili našo četo, ki šteje danes 40 članov in članic, a upamo, da bomo z združenimi močmi še napredovali. Prav lepa hvala sosedom, ki so obiskali našo prirediteljo, zlasti sosednim četam iz Nemške Loke, Čepelj, Dolenje Podgore, Predgrada, Knežje lipe, Mozlja in Kočevja. Obiskalo nas je približno 800 ljudi, kar pomeni veliko množico za deželo. Sicer pa je pri nas tudi res lepo, saj je od nas lep razgled po Poljanski dolini ob Kolpi. Brezovica, ki jo križajo štiri ceste, deli Slovence od Kočevjarjev. K nam se rad zateče marsikateri tujec, ker je dobro postrežen. Le žal, da ne dobimo poštovoznega prometa, kar bi zelo potrebovali.

IHAN. Na svečnico popoldne smo imeli občni zbor organizacije JNS, ki ga je posetil narodni poslanec g. Cerer z nekaterimi našimi prijatelji. Zbora se je udeležilo nad 100 občanov, ki so pazljivo sledili izvajanjem. Kdor je videl našo družinico, je lahko spoznal, da pri nas ni bilo prostora za slepomišenje, ker sestavljajo jedro naše občne resni in preudarni ljudje. Gospod narodni poslanec je opozoril na težo razmer in skrb vlade za izboljšanje gospodarstva. Omenil je novi davčni zakon, ki je v izdelavi, in banovinski sklad za javna dela. Očrtal je tudi hude politične razmere v drugih državah in naglasil, da je le v skupnosti moč. Naposled je izjavil, naj se vsakdo, ki ima kake težnje, zgleda pri njem, pri predsedništvu sreske organizacije ali pa pri gospodu sreskem načelniku. Da so nam ti gospodje naklonjeni, smo občutili že v mnogih primerih. Zato smo jim tudi hvaležni in imamo polno zaupanje vanje. V razgovoru je odgovarjal gospod narodni poslanec na razna vprašanja. Marsikatero hučo vprašanje je bilo pojasnjeno. Razšli smo se vsi dobro razpoloženi z željo, da se kmalu spet snidemo.

GOBENJI LOGATEC. Naš zavedni kmečki življenj se v svojem velikem številu udeležuje kmetijskega poučnega tečaja. — Na zadnjem letnem občnem zboru Sokola se je izvolila nova uprava, ki jo vodi dosedanji starosta brat Puppis.

Sebastijan je pisal mojemu očetu in prosil gospodarja gradu Enne:

„Naj pusti svojega najmlajšega sina za kratek čas pri njem — samo za kratek čas! Rim in katoliško-krščanska cerkev delujeta mogočno na njegovega najmlajšega sina! Kar skoraj čudežno je to. V najkrajšem času se bo odločilo, ali ima nebo z njegovim sinom mogočne namene. Na to nebeško odločitev naj počaka — prositi hoče, da se zgodi: za večno izveličanje njegovega sina in božjo slavo.“

Pisanju prečastitega gospoda Sebastijana Schwarzja mojemu očetu sem priložil tole pisemce:

«Na Plosi naj prepeva divji petelin in mladi gospod Rok ne bo končal njegove ljubezenske pesmi z dobro merjeno kroglo; moj plavec naj se masti po travnikih ob Eisacku z mlado travo in njegov gospodar mu ne bo krivil vitkega hrbta; moji mrcini naj sami brez mene polščeta pot do Vahrna in Platterjeve domačije in naj prineseta Juditi moj pozdrav; še za kratek čas ostanem v Rimu — samo še kratek čas! Rim je prečudovito mesto. Rim je najčudovitejše mesto na svetu. Od njega se ne morem tako hitro ločiti. V Rimu oznanjajo še kamni vzvišenost, slavo in vse-mogočnost cerkve. Daleč od ljubljene domovine sem in tu v Rimu čutim, kako so meje sveta pretesne, da bi si v njem ustvaril novo domovino; ločen od svojega dobrega očeta, čutim, da živi sladka mati v mojem srcu; ločen od Judite, nad vse ljubljene, čutim, kako se mi smehlja sladka Madona. Toda poleti se vrnem na grad Enno!

— Zadnji sejem 7. t. m. je bil zaradi mrzlega vremena prav slabo obiskan.

LOŠKA DOLINA. Občni zbor občinske organizacije JNS bo v nedeljo 18. t. m. ob 1/8. zjutraj v prostorih g. Benčine v Starem trgu. Poročal bo poslanec g. dr. Rape.

NOVA SELA PRI KOČEVJU. Po občnem zboru sta se v Sokolu osnovala prosvetni odbor in smučarski odsek, ki se prav marljivo udeležujeta. Smučarski odsek, katerega vodi br. Josip Kajfež mlajši, je priredil 14. januarja tekmo, ki je pokazala prav lepe uspehe. Prvo mesto med deco je zavzel Jože Piršič, pri naraščaju Anton Ožanič, med člani pa Jože Butina. Smučarski odsek je poslal tekmovalce tudi na okrožno smučarsko tekmo, ki je bila 21. januarja v Kočevju. Jože Butina je dosegel med člani drugo, a Milka Kajfeževa med članicami tretje mesto. Dne 28. januarja je četa ponovno priredila tekmo, h kateri so se povabili tudi smučarji iz sosednje sokolske edinice Fare pri Koštelu. Tekmovanje dece je bilo razveljavljeno, ker so se med tekmovalcem izvršile nekatere netočnosti. Od naraščajnikov je dosegel prvo mesto Alojzij Cetinski, med člani pa Jože Butina, oba iz novoselske čete. Trenutno šteje smučarski odsek 60 smučarjev. Tekme, ki jo je priredila četa Fara na svečnico, se naša četa ni udeležila, ker je istega dne priredil odsek izlet v Moravo in Štalcarje. Knjižnica šteje 162 knjig. Vršila so se tri predavanja, in sicer je predaval Jože Kajfež starejši dvakrat o čebelah, Anton Curl pa o postanku in ustroju hranilnic in o plačilu dolgov glede na zakon o zaščiti kmeta. Redno se goji tudi telovadba in se v vseh vrstah in oddelkih vežbajo predvsem proste vaje za pokrajinski zlet v Zagrebu.

POLZELA. Skoro vsako leto, kadar zapade debel sneg, se v tukajšnji že devet let zapušeni kemični tovarni od teže snega udere streha na tem ali onem objektu. Naključje nanese tako, da streho popravljajo v predpustnem času. Pa se vedno najde kdo, da prinese novico: tvornica je prodana, delavci že popravljajo. Dan za dnevom se oziramo proti tvornici, kdaj bo pripeljal prvi belkasto siv dim iz visokega dimnika. Da se pa cziranje in upanje ne izgubita, se včasih razširijo govorice, da se že vrše konference v Beogradu zaradi prodaje tvornice, kar bi bilo le v korist lastnikov, ki bi se tako iznebili stalnih popravil, a obenem v korist brezposelnega delavstva. Spomladi se pa morda le uresničijo naše dologletne želje. Tukajšnje delavstvo je skromno.

Najpozneje v poletju, ko bodo na Platterjevi domačiji cvetele perunike, zorele maline in dajali kostanji gosto senco. Potem bo za mojega plavca konec lepega pašnega časa; potem bosta spet lahko moji mrcini skakali k jezducu; potem pojdem z Judito na planine obiskat njene črede; takrat bom pozdravil svoj dom, takrat bom pozdravil tirolsko deželo!

Ti edini, ti čudoviti Rim! Kadar se spet vrnem k tebi, ti privedem Judito in Judita bo moja! Tedaj bosta prišla dva srečna človeka v večno mesto, da pozdravita Petrovo cerkev. Za enkrat pozdravljam Juditko in ona naj mi pozdrav vrne...»

Tako sem pisal iz Rima in iz hiše prečastiga gospoda Sebastijana Schwarzja svojemu očetu. In ta mi je odgovoril:

„Da mi dá do poletja dopust. Toda potem me bo potreboval; zakaj na gradu Enni je postalo samotno, kar je moja mati umrla...“ O Juditki niti besedice. Niti besedice, kaj šele pozdrava...

Večer se je bližal koncu. V daljni, divji deželi, ki se razprostira okoli in okoli rimskih vrat, sem pretakal v strašni samotni grenke solze, ker me Juditka ni dala pozdravit.

Še po osmih letih sem se jokal...

Nadaljujem pisanje.

V velikem tednu se od samega gledanja in občudovanja sploh nisem zavedel, kaj se godi z menoj. Groza in sveti strah sta se me polotila. Ali je sploh kaj bolj nedoumljivega, večjega,

Panflavin

Občudujejo in zavidajo

Vašega otroka v šoli — kajti tudi najmlajši že vedo — da nas obvarujejo vsakega prehlajenja Panflavin pastile. Zlasti otroke čuvajte pred nepotrebnimi obolenji. Še predno gredo v šolo, dajte jim

Panflavin pastile.

Oglas je registriran pod št. br. 21.781
z dne 29. novembra 1933.

Tvornica nogavic izplačuje delavkam tedensko 60, 70, 80 Din. Delavska moč pri nas torej nikakor ni draga.

ROGAŠKA SLATINA. Dne 5. t. m. je tukajšnja podružnica NSZ sklicala sestanek v lokalu g. Branka Stojisavljeviča. Na sestanku je govoril tovariš g. dr. Branko Alujevič. Številno delavstvo je sledilo izvajanjem z velikim zanimanjem. Dr. Alujeviča prosimo, da nas še obiše.

zvzišenejšega, kaj bolj skrivnostnega in svetjšega kakor velika noč v Rimu? Tak sem bil, kakor bi se bil napil čarobne pijače.

Papeža sem videl prvič v sprevedu k sedmim svetim cerkvam. Vojska kardinalov in škofov ga je spremljala in pravcata vojska prelatov, dijakonov in duhovnikov vseh kongregacij je bila v njegovem spremstvu. Kamor je bil prišel, povsod je zdrknila množica na kolena, kakor bi jo bilo nekaj s silo potisnilo k tlom. Delil je svoj apostolski blagoslov in zdel se mi je zares božji maziljenec in Kristusov namestnik na zemlji. Tudi to me je močno prevzelo, da je hodil okoli v zlato zaviti, da se je njegova obleka blestela od biserov in dragih kamenov, da je nosil na glavi trojno krono. Biti to, je pomenilo zemsko mogočnost in vladarstvo...

Toda šele tedaj, ko so izzveneli čudeži svetega velikonočnega časa mimo moje duše, ko so zapustili moji domači prijatelji brez mene Rim, ko sem ostal sam v mali rumeni hiši, ki jo je obdajalo divje morje cvetja, nasproti mogočnim zidovom svetega Petra — šele tedaj me je obšla najgloblja pretresenost. Ponizen in siromašen se je zdel meni, dečku, ki ljudi ni poznal in ki mu je bil svet tuj, prečastiti gospod Sebastijan Schwarz. V svoji mladostni prešernosti in mladeniški moči sem se čutil izprva vzvišenega nad njim in s pomilovanjem močnejšega sem gledal na slabotno, drobno bitje. Pri tem je bilo njegovo vedenje tako nežno, tako skoraj žensko, da sem se moral na tihem smehljati. Res sem videl, da

ROGAŠKA SLATINA. Te dni je umrl v visoki starosti 82 let daleč na okoli znani in priljubljeni posestnik g. Jožef Vajda. Pokojnik je bil delaven in skrben gospodar. Ni se bal dela, samo da bi njegova družina ne živela v pomanjkanju. Bog mu je plačal trud, da je postal premožen. Ni pa bil delaven samo na svojem posestvu, nego je bil vnet gasilec celih 45 let. Za gasilske zasluge je bil odlikovan z diplomom častnega člana gasilnega društva. Pogreba se je udeležilo ogromno število ljudi, med njimi tudi obrtniki in gasilci z zastavo. Pri hiši žalosti so dvignili krsto tovariši gasilci. Po cerkvenih obredih se je poslovil od pokojnika načelnik gasilnega društva g. Bratuš in orisal pokojnikove zasluge na gasilskem poprišču in za občino, saj je bil rajnik nad 20 let občinski odbornik. Hud udarec je rajkega zadel, ko mu je svetovna vojna ugrabila sina. V zadnji pozdrav se je sklonila nad grobom zastava in turbano se je ozglasil gasilski rog. Naj še omenimo, da je bil g. Vajda dolgo let zvest naročnik in velik prijatelj «Domovine». Zapuščeno ženo in pet dobro preskrbljenih otrok. Naj mu bo lahka domača zemlja, a ostalim izrekamo iskreno sožalje!

SV. MARJETA NIŽE PTUJA. Občinska organizacija JNS je imela 28. januarja občni zbor. Udeležilo se ga je okoli 100 članov, ki so pazljivo sledili poteku dnevnega reda. Nanovo je pristopilo 17 članov in šteje organizacija že blizu 200 članov, kar je prav lepo število. Zborovalci so se odločno zavzeli za to, da nam pošta ostane, saj je pri nas sedež sedemrazredne šole, banovinskega zdravnika, župnije, kmetijske nadaljevalne šole in več gospodarskih in prosvetnih organizacij.

SMARTNO PRI LITIJI. Tako lepega zborovanja kakor preteklo nedeljo v Smartnem že dolgo nismo videli. Občinska organizacija JNS je polagala svoj obračun na občnem zboru v prostorih osnovne šole in je bilo navzočih nad 150 somišljenikov. Mnogi so prihili tudi iz oddaljenih gorskih vasi, da se porazgovore o lepem razmahu državne misli v svoji območju in da slišijo poročila organizacijskih funkcionarjev. Zbor je otvoril predsednik župan g. Josip Strman, ožrtal delovanje organizacij in delovanje organizacijskih zastopnikov v občinskem odboru, pokazal vidne uspehe in orisal načrt dela za bodoče. Vse delo naj ima za smoter le skupno blaginjo občanov. Upati je, da se prično javna dela v kratkem, tako da bodo imeli brezposelni nekaj pričakovane zasluzka. Poročila predsednika in

ostalih društvenih funkcionarjev so bila z navdušenim priitjevanjem sprejeta. Obširno poročilo nam je podal narodni poslanec g. Milan Mravlje o gospodarskem in političnem položaju v naši državi in v tujini. Navzočni so z zanimanjem sledili izvajanjem g. poslanca, ki so ga na koncu nagradili s ploskanjem. Za predsednika je bil ponovno izvoljen g. Josip Strman, a tudi ostali odbor je po večini ostal neizpremenjen. Pristopilo je tudi več novih članov. Naše geslo je: Vsi za JNS!

GOSPODARSTVO

Tedenski tržni pregled

ZIVINA. Na ljubljanskem živinskem sejmu so bile za kilogram žive teže naslednje cene: voli I. vrste 4 do 4.50, II. vrste 3.50 do 4, III. vrste 3 do 3.50, krave debele 2.50 do 3, klobasarice 1.50 do 2.50, teleta 5 do 6, domači prašiči 8 do 9, pa hrvaški 10 Din. Nadalje so se trgovali prašički za rejo po 150 do 200 Din.

HMELJ. V hmeljski kupčiji v Savinjski dolini traja nadalje precej mirno razpoloženje. Izdatnejšega zanimanja zaenkrat ni. Ponuja se sicer do 50 Din in nekaj čez za kilogram, vendar pride redko do zaključkov.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili v devizah (k spodnjim težajem se prišteje še premija 28.5 %):

1 nizozemski goldinar za 23.08 do 23.19 Din;
1 nemško marko za 13.53 do 13.74 Din;
1 angleški funt šterling za 174.64 do 176.25 Din;
1 ameriški dolar za 34.76 do 34.95 Din;
100 francoskih frankov za 225.77 do 226.89 Din;
100 češkoslovaških kron za 169.45 do 170.31 Din;
100 italijanskih lir za 301 do 303.41 Din.

Avstrijski šiling se je trgoval v zasebnem kliringu po 8.90 Din. Vojna škoda se je zaključevala po 311 do 312 Din.

Sejmi

17. februarja: Vuzenica;
19. februarja: Pišce, Braslovče, Velike Lašče, Lož, Poljčane, Radeče pri Zidanem mostu, Vrhnika;

20. februarja: Videm, Ptuj, Gornji Tuhinj;
22. februarja: Teharje, Sv. Filip v Vercah;
23. februarja: Loče;
24. februarja: Beltinci, Moravče, Bučka, Vuzenica, Laško, Zubina, Cerknica, Crmošnjice, Lesce, Kozje, Rogatec, Slovenska Bistrica, Bčštanj;
25. februarja: Bogojina.

Kratke vesti

— Žrebanje vojne škode za dobitke. V skupščini je bil nedavno sprejet zakon o izpremembi zakona o izplačilu vojne škode. S tem zakonom se bo izpremenil način amortizacije (odslej z odkupom), pa tudi način žrebanja. V bodoče se bodo žrebali dobitki štirikrat na leto v skupnem znesku šestih milijonov dinarjev. Oddelek za finančne dolgove obvešča zdaj imetnike obveznic vojne škode, da se po dosedanjem zakonu predvideno žrebanje 16. t. m. ne bo vršilo, temveč bo letos že po novem zakonu.

DOMAČE NOVOSTI

* **Minister dr. Kramer zastopnik zunanega ministra.** S kraljevim ukazom je imenovan minister g. dr. Albert Kramer za zastopnika zunanega ministra, ki se mudi v tujini.

* **Razprava dravskega banovinskega sveta o banovinskem proračunu.** Ves pretekli teden in vse doslej je banovinski svet dravske banovine v Ljubljani razpravljal o banovinskem proračunu. Razprave so bile pretežno prav živahne. Zasedanje še ni zaključeno. O izidu razprave bomo poročali prihodnjic.

* **130letnica Petrovića Karagjorgja.** Danes v četrtek preteče 130 let, ko so v Orašču v srcu Šumadije izbrali narodni zastopniki iz vseh srbskih pokrajin Karagjorgja za svojega vrhovnega poveljnika ter pričeli pod njegovim vodstvom osvobodilno borbo proti Turkom. Krona te borbe je bil zavzetje Beograda 27. decembra leta 1806. Borbe, ki jih je vodil Karagjorgje, so imele že v začetku značaj osvobodilnega gibanja vseh Jugoslovenov, kar je razvidno iz pisem, ki jih je Karagjorgje pisal Napoleonu in ruskim zaveznikom. Lansko leto je Nj. Vel. kralj Aleksander prisostvoval posvečitvi spominske kapele v Orašču in se od tedaj na 15. februarja slavi spomin na Karagjorgja.

me je brez prestanka opazoval, da bi dognal, kakšnega duha daje človeku zavetje pod njegovo pobožno streho; in mislil sem si: «Le opozuj me, le glej me tako! Takšen sem! Jaz sem divji mladi gospod Rok, ki ljubi Juditko s Platterjeve domačije, in to bolj od svojega življenja. Nič mi ni treba pred tabo skrivati in tajiti. In kakršen sem, takšen ostanem. Konec...»

S tihim, nežnim glasom je govoril z menoj. Pustil me je, da sem mu pripovedoval o svoji domovini, o svojih starših, o zelenem Vahrnu. Da, tudi o Platterjevi domačiji in o Juditki! Izprva mu nisem hotel ničesar povedati, naposled sem mu povedal vse. Nisem hotel, pa sem vendar moral. Če je s tihim, milim glasom izpraševal po tem in onem ter me gledal z mirnimi, tihimi očmi, sem moral govoriti.

Zdaj vem, da ima ta ponižni in siromašni duhovnik nad človeškimi srei moč, ki učinkuje kakor čarovnija; vem, da si zna podjarmiti človeška srca; da ima veliko, vročo dušo, gospodovalno moč, ki jo tudi jaz čutim na dnu svoje notranjosti.

Ponižni, siromašni duhovnik je stal pred menoj kakor nov človek. Njegov obraz je ostal blede in negiben, toda iz njegovih oči je švigal žar, kakor bi gorel v njegovi duši sveti ogenj. Iz njegove goreče duše je zajel plamen tudi moja. In rekel mi je, da je bila najbolj vroča želja moje matere, da bi njen najmlajši sin postal duhovnik. Da bi nebo izpolnilo najbolj vročo željo, je šla na božjo pot k krvavečemu srcu Božje

matere v visoki dolomitski dolini. Pri tem pa jo je doletela smrt. Brez poslednjega zakramenta, brez poslednje odveze grehov je umrla nenadno. Duša moje rajne matere gori v vseh in — gori zaradi mene! Vse maše, ki smo jih dali brati za njeno dušo, ne bodo pogasile plamenov, ki žgo njeno dušo...

Na ljubo svoji materi sem prišel na božjo pot v Rim. Toda to še ni dovolj. Tudi romanje njegove sina v Rim ne bo pogasilo plamenov.

Z vročico zagrizenosti mi je duhovnik slikal, koliko mora moja mati trpeti. Slikal mi je njene bolečine v ognju tako dolgo in tako strašno, da sem od groze na glas zakričal, da sem se od žalosti brez zavesti zgrudil. Tako je pripravljajl mojo ubogo, mlado dušo dan za dnem, dolge tedne.

Kaj bi lahko olajšalo bolečine moje matere? Kaj bi lahko pogasilo plamene?

Nekaj, samo nekaj!

Sin mora izpolniti njeno vročo željo; sin mora storiti tisto, za kar je hotela prositi zanj trpečo Božjo mater v dolomitskem svetišču:

Duhovnik mora postati!

Spet sem strašno zakričal; spet sem se onemogel zgrudil. Toda dan za dnem sem moral poslušati iste besede z mogočno silo, da so se vtisnile z gorečo pisavo v mojo dušo — dolge tedne, dan za dnem!

Nisem hotel, nisem mogel.

Ali naj dopustim, da bo duša moje matere trpela v ognju? Da bo trpela v ognju vso večnost?

Kako sem trpel! Judita, Judita, kako sem trpel! Moje bolečine so morale priti tudi do tebe z boleznim krikom, z umirajočim glasom.

Ko se od bolečin nisem več zavedel, kaj je prav za prav z menoj, tedaj — kaj se je tedaj z menoj zgodilo?

Tedaj mi je bilo z angelskim jezikom oznanjeno, kakšne sladkosti čakajo mojo mater, če bo izpolnil njen sin njeno najbolj vročo željo. To bi bila za mojo mater rajska sreča, ki bi ji jo podaril njen sin!

Da bi jo dosegel za svojo mater, sem moral trpeti peklenske muke, moral sem se boriti na življenje in na smrt s svojo mladostjo, s svojo močjo, s svojim upanjem; boriti sem se moral s svojim nagonom za obstanek, s svojim hrepenenjem po sreči, s svojo željo po ljubezni, življenju. Dolga leta trpljenja, dolga leta boja so me čakala, da bom privedel dušo svoje matere iz trpljenja vic v rajsko srečo... Ničesar mi ni prihranil, ničesar mi ni zamolčal, okruten je bil, brez usmiljenja.

Tudi tvoje ime je imenoval, Judita, o Judita, ki pišem zate vse to — ker ti ne morem tega povedati. Ze dolgo namreč vem: samo zate pišem v tem zvezku blažene svoje matere, samo zate, ljubljena!

(Dalje prihodnjic.)

* Slovenska nabožna pesem je v Italiji zločin proti državi. Pred sodiščem v Kopru se je vršila obravnava proti skupini slovenskih deklet, ki so pri procesiji 1. oktobra lani prepevale slovenske nabožne pesmi. Dasi je župnik Sirca brzkone pod pritiskom oblastev javno zahteval, naj med procesijo prepevajo latinski, odnosno italijanski, so nekatera dekleta iz bližnjih Čečarjev ubrala slovenske pesmi, zaradi česar so jih karabinerji na zahtevo krajevnega učitelja Tullija in podeštata Pontinija aretirali in odvedli v koprške zapre. «Zločina» proti državi in narodu so bile obtožena 20letna Uršula Bertokova iz Trsta, 27letna Antonija Glavinova, Antonija Hrovatinova, Ana Hrovatinova, Ivana Glavinova in Olga Babudrova. Uršulo Bertokovo so obtožili, da je organizirala slovensko petje. Ta pa je pred sodniki izjavila, da ni vedela, da je župnik želel, naj med procesijo pjejo italijanski. Ostale obtoženke pa so izpovedale, da so pele na njeno pobudo. Zelo obremenilne izjave sta podala pred sodniki podeštat Pontini in učitelj Tullio, ki vodi obnem domači laški cerkveni zbor. Župnik Sirca je izkušal opravičiti obtoženke, češ, da so prepevale slovensko pesem, ker je taka stara navada med prebivalstvom okrog Kopra. Uršula Bertokova je bila obsojena na tri mesece in 10 dni ječe, enako tudi Antonija Glavinova. Ostalih pet obtoženek pa je sodišče pogojno obsodilo na zapor po dva meseca in 10 dni.

* Zračni promet na področju Društva za zračni promet Aeroputa v Jugoslaviji. Naše domače društvo Aeroput je v preteklem letu vršilo promet od 1. maja do 28. oktobra. Poleg zvez Beograd—Zagreb—Graz—Wien, Beograd—Skoplje—Solun, Zagreb—Sušak, Beograd—Zagreb in Beograd—Skoplje sta bili v preteklem letu otvorjeni novi progi Zagreb—Ljubljana in Ljubljana—Sušak. V celoti je bilo v zadnji poslovni dobi preletenih 230.521 km, od tega po naših progah v dravski banovini 16.720 km. Potnikov so prenesla letala 1512; od tega iz Ljubljane v smeri proti Zagrebu in Beogradu in iz Ljubljane proti Sušaku in obratno 450. Prtljage je bilo oddane po letalih 7287 kg, pisma in poštni zavoji pa so dosegli težo 274 kg. Ves promet je vršilo sedem potniških letal tipe Potez 29 s 450 konjskimi silami, dalje trimotor Farman z motorji po 240 konjskih sil in trimotor Spartan Cruiser z motorji po 130 konjskih sil. Poleg navedenih velikih potniških letal sta obratovali dve sportni letali kot aerotaksija, in to Gipsy Moth z motorjem 100 konjskih sil in

Fox Moth z motorjem 130 konjskih sil. Po načrtu je bilo določenih 947 poletov, ker so vse zgoraj navedene proge bile dnevne razen ob nedeljah, izvršilo pa se je 937 poletov. 10 poletov, ki so bili določeni, pa ne izvršeni, so preprečile neugodne zračne razmere. Za letošnje leto je določena otvoritev zračnega prometa na vseh dosedanjih progah, poleg tega pa bo Ljubljana zvezana še s tujino, in to s progo Ljubljana—Celovec in obratno. Za promet sta nabavljeni še dve novi letali, trimotorja tipe Spartan Cruiser, od katerih bo eno zgrajeno na Angleškem, drugo pa v licenci v Jugoslaviji.

* Pisatelj Franc Bevk v prisilnem bivališču. V Gorici živeči slovenski pisatelj France Bevk je bil nedavno poklican na goriško prefekturo, zaslišan in nato aretirán. Brez večjega zaslišanja in v popolni tajnosti je bil pisatelj Bevk nato obsojen na triletno konfinacijo (prisilno bivališče). Kateri kraj mu bo notranje ministristvo določilo za triletno prisilno bivališče, še ni znano. Zelo verjetno je, da ga bodo poslali kam daleč od ozemlja Julijske krajine. Znano je, da se je Bevk skrbno izogibal vsega, kar bi bilo moglo dati italijanskim oblastvom le najmanjši povod za preganjanje. Dejstvo, da ga niso postavili ne pred izredno ne pred redno sodišče, najbolj dokazuje, da tudi zdaj ni zakrivil ničesar, kar bi ga moglo obremenjevati pred zakonitim sodiščem. France Bevk seveda ni preganjan prvič. Pred leti je bil štiri mesece zaprt. Potem se je naselil v Trstu, odkoder so ga brez povoda izgnali. Vrnil se je v Gorico, kjer je bil ves čas pod policijskim nadzorstvom.

* 80letnica ugledne Blejke. Te dni je praznovala na Bledu ga. Julija Satorijeva 80letnico življenja. Jubilančka, ki je po rodu iz Ljubljane, biva zdaj na posestvu svojega sina v vili «Zelenici». S svojim možem Ferdinandom Satorijem, poslovodje v tobačni tovarni v Ljubljani, ki je umrl pred 15 leti, je vzgojila hčer in sina v strogo narodnem in naprednem duhu. Sin Ferdinand je zdaj v Ameriki, njena hči, ga. Polčka pa je poročena z g. Kržišnikom, nekdanjim restavraterjem v Narodnem domu v Ljubljani. Slavjenka je še duševno in telesno čvrsta. Plemeniti gospe, ki rada pomaga tudi siromakom, želimo zdravja še do skrajnih mej življenja!

* Občni zbor Zveze gostilničarskih združenj dravske banovine s sedežem v Ljubljani se je vršil 8. t. m. v veliki dvorani hotela «Orla» v Mariboru. Otvoril in vodil ga je predsednik go-

Zgubljen

je ta zob, če ga takoj ne zalijemo. Ostanek jedi se je zajedel med zobe, ustvarja se mlečna kislina in razkrajja zobno sklenino. Posledica tega je majhna luknjica. Dnevna nega s Chlorodont zobno pasto štiti zobe pred prezgodnjim razpadanjem, ohranja jih zdrave in dela sjajne bele. Tuba Din. 3.—, velika tuba Din. 12.—.

spod Ciril Majcen. Na zboru je bilo od 49 združenj zastopanih 47 z 88 odposlanci, ki so zastopali 4635 članov. Iz predsedniškega poročila je razvidno, da je lani ustanovljena zveza nastala iz obeh bivših oblastnih zvez. Na pobudo ljubljanske zveze se je ustanovila lani tudi vsedržavna gostilničarska zveza s sedežem v Beogradu, ki zdaj lahko nastopa v imenu vsega jugoslovenskega gostilničarstva. Nujno potrebna je čimprejšnja izdaja pravilnika o gostilniških obratih in njihova razdelitev v razrede. Predsednik se je izčrpno bavil z ureditvijo policijske ure. Dotaknil se je važnih davčnih vprašanj in gostilničarskega odseka v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo, ki bo ustanovljen in bo štel 10 članov iz obeh bivših oblasti. Nap. sled je govoril še o socialnem zavarovanju gostilničarjev in je sporočil, da mora Gostilničarska samopomoč v Ljubljani prenehati na zahtevo banske uprave, ker njen ustroj ne ustreza več potrebam. Sledilo je poročilo zveznega ravnatelja g. Petelina iz Ljubljane, ki je razpravljel o davčni politiki in o denarnem trgu. Dalje je obravnaval vprašanje vinotočev pod vejo, vprašanje precosnove obrtnega zakona in morebitno izdelavo posebnega gostilničarskega zakona. Nadalje je zahteval, naj se izdajanje dovoljenj za nove gostilniške obrate ustavi vsaj za tri leta.

Soteščan:

5

Dedinja grajskih zakladov

Oskrbnik ni mogel ničesar dokazati. Niti ni vedel, kako je prišla deklica k oglarjem. Pač pa je videl nekega jezdeca, o katerem je trdil, da ni bil sam na konju. To je bil plemič Milan.

«Ze spet Mitana», se je vznemleljivo preiskoval. «Odkod pa je bila deklica, katero so pokopali?»

Tudi mladenka se je spominjala, da jo je posetil Milan ter jo utrdil v upanju v pravico. Zatrdiril ji je, da se bo boril do zmage.

«Pa je omagal sredi boja», je dejal zasliševalec. «Tudi Zorman je izgubil življenje... Čudno ozadje...»

Sodni sluga je odprl vrata. Vstopil je mož s temnim zagorelim obrazom. Pogled mu je bil strupen ter je že oddaleč sekal.

Gizela še ni videla tega človeka. Toda ko ga je zagledala, ji je srce nehote obstalo. Obsla jo je groza; ni mu mogla pogledati mirno v obličje.

Sodnik ga je pozdravil ter mu odkazal prostor zraven sebe. «Pozval sem vas kot zastopnika dedinje grajskih zakladov», se je opravičil. «Gre namreč za novo nečakinjo, za katero se izdaja ta oseba...»

Ta mož je bil grajski pisar Bistan, zastopnik lažne dedinje. Gizela je spoznala svojega najhujšega nasprotnika.

Izjavil je dokazujoče: «Gospod sodnik! Znano vam je iz oporoče, da je graščak Robert moji varovanki sam priznal dedno pravico. Dejstvo, da je stric poznal svojo nečakinjo, pobija vse nasprotujoče dokaze. Tukaj je izključeno vsako sleparstvo. In nečakinja je bila samo ena; zdaj pa nastopata kar dve, tretja pa je celo umrla...»

«Ta deklica pravi, da je tista, ki je umrla...» se je pošalil zasliševalec.

«Ta deklina?» Pisar jo je pogledal zaničljivo.

«In vi, kaj pravite?» se je obrnil na sodnika.

«Kaj nameravate ukreniti?»

«Uvedel sem najstrožjo preiskavo...»

«Čemu?» se je upiral. «Saj je že vendar vse dokazano. Kvečjemu bi jo bilo treba prijeti zaradi sleparstva. Pa tudi to ni potrebno; ta deklica napravlja vtisk, da ni pri zdravi zavesti.»

Tedaj so se spet odprla vrata. Prikazal se je obraz častitega očeta Jahima, predstojnika zakriškega samostana. Mladenci se je zadrželo, da je priplaval rešilni angel, ki bo zapovedal z močnim glasom: «Poberi se, satan!»

«Pomagajte, duhovni oče!» Gizela se je vrgla predenj v globokem zaupanju in spoštovanju.

Menih jo je dvignil za roko in vzkliknil: «Vi ste tukaj? Torej niste umrli? Hvala Bogu, da vas spet vidim!»

«Poglejte,» je nadaljevala s tresočim se glasom, «vi me poznate, drugi pa mi podtikajo sleparstvo. Povejte jim, da ne lažem, da ne maram nikogar oslepariti...»

«Kdo pravi, da lažete? Vi ste Gizela, prava nečakinja graščaka Roberta z Robovja. Dobro se vas spominjam, ko ste bili pri meni z Milanom, svojim zaročencem, ter me prosili blagoslova...»

Dekle mu je hvaležno poljubilo roko.

Bistan se je zvijal od jeze. S praznimi ugovori je pobijal redovnikove dokaze in predlagal kazen.

Sodnik je bil v neprijetni zadregi. Ali naj posluša grajskega pisarja, čigar varovanka ima zaslonbo na knežjem dvoru? Ali naj zavrže častitega očeta Jahima, ki ima oblast v nebesih in na zemlji?

Odločil se je za poslednje. «Častiti oče!» je naglasil važno. «Povabil sem vas, da si ogledate to deklico... Tudi vi ste slišali, da je umrla... Pa naj bi bila vstala iz groba kakor Lazar...»

«Ta deklica je tista, ki je bila proglašena za mrtvo...» je dejal redovnik. «Zgodila se je očitna pomota...»

«Deklina je najeta», je ugovarjal Bistan. «V ječi s sleparico!»

Menih ga je ostro pogledal. Temno pisarjevo oko je razodevalo hudobnost in sovraštvo. V njem se je zrcalilo prizadevanje, da izsilil krivično obsodbo.

Sodnik se je pripravil k odločitvi dekletove usode. Bal se je zamere na odločilnem mestu.

Redovnik je predlagal preložitve obsodbe in navajal razloge: «Deklina je bolehná, počakajmo, naj okreva. Medtem bomo našli dokaze, ki bodo drugače odločili.»

Če bo pravilnik o gostilničarskih obratih sprejet v taki obliki, kakor je bil izdelan, se bo položaj gostilničarskega stanja močno izboljšal. V naši banovini imamo sedaj 5156 točilcev alkoholnih pijač na drobno in 118 točilcev na debelo. To število se je nasproti lanskemu letu znižalo za 105 obratov. Vsega je zdaj v Sloveniji 90 hotelov, 68 kavarn, 143 restavracij, 4253 gostiln, 390 krčem, 3 gostišča, 247 okrepčevališč, 20 penzijonov in 12 ljudskih kuhinj. Poročilo hotelirskega odseka zveze je podal g. Koritnik iz Ljubljane. Na predlog zastopnika novomeškega združenja se bo prihodnji občni zbor zveze vršil v Novem mestu. Ob zaključku je predsednik g. Majcen podal kratko poročilo o stanju gostilničarske pivovarne v Laškem, ki bo stavbe dovršila že letos do meseca junija.

* Znižane vožnje na železnicah. Dne 1. t. m. so stopile v veljavo na jugoslovenskih železnicah posebno znižane vozne cene na potniških vlakih v naši državi. Prometno ministrstvo je uvedlo to znižanje iz konkurenčnih razlogov na vseh progah, ob katerih je zasebni avtomobilski promet. To znižanje velja za relacije, ki so navedene v posebnem spisku, in to od 1 do 60 km razdalje in za področja beogradskega, zagrebškega, ljubljanskega in subotškega pokrajinskega železniškega ravnateljstva. Sarajevsko ravnateljstvo je izvzeto, ker tam so prometna sredstva še v razvoju. Konkurenčne cene veljajo za vse potniške vlake predpisanih razdalj za II. in III. razred in znašajo:

	II. razred	III. razred
1— 5 km	2.— Din	1.50 Din
6— 7 km	2.50 Din	2.— Din
8— 9 km	3.— Din	2.50 Din
10—11 km	4.— Din	3.— Din
12—14 km	5.— Din	4.— Din
15—17 km	6.— Din	5.— Din
18—20 km	7.50 Din	6.— Din
21—23 km	8.50 Din	7.— Din
24—26 km	10.— Din	8.— Din
27—30 km	12.— Din	9.— Din
31—35 km	15.— Din	10.50 Din
36—40 km	18.— Din	12.— Din
41—45 km	21.— Din	13.50 Din
46—50 km	24.— Din	15.— Din
51—55 km	27.— Din	16.50 Din
56—60 km	30.— Din	18.— Din

V področju ljubljanskega železniškega ravnateljstva veljajo te cene na podlagi kilometrske razdalje za naslednje proge (in seveda za vse vmes-

ne postaje v teh relacijah): Ljubljana glavni kolodvor do Zaloga, Tržišča. Kamnika mesta, Grosuplja in Velikih Lašč; Ljubljana dolenski kolodvor do Velikih Lašč; Celje do Šmartna ob Paki; Slovenjgradec in mesto do Dravograda-Mež in Šoštanj-Topolšiče; Maribor glavni kolodvor do Št. Ilja, Ruš, Hoč, Orehove vasi, Slivnice, Rač-Frama, Slovenske Bistrice in Slovenske Bistrice mesta, Konjic, Hajdine in Ptuja.

* 240 milijonov dinarjev letno za lepoticenje. Statistiki so ugotovili, da se porabi na leto okrog 240 milijonov dinarjev za razna lepoticna sredstva in da znaša tak izdatek za žensko lepoticenje več, kakor je iznašal ves državni proračun predvojne Srbije. Od 240 milijonov dinarjev letnih izdatkov pride okrog 30 milijonov na lepoticne izdelke iz tujine. Za razne kreme in pomade izdajo naše žene okrog 150 milijonov, za puder okrog 30 milijonov, za kolinsko vodo okrog 25 milijonov in za razna lepoticna sredstva za nego lica in za barvila okrog 35 milijonov dinarjev. Do leta 1927. se je večina vseh teh sredstev in preparatov uvažala iz tujine. Takrat je šlo za tujinske izdelke še okrog 150 milijonov na leto. Po letu 1927. pa se je tudi v naši državi razvila močna industrija lepoticnih sredstev, ki v veliki meri zadošča potrošnji. V naši državi je 8 velikih tvornic za parfeme, ki imajo na leto po nekaj 10 milijonov denarnega prometa. Poleg teh velikih tvornic pa je še okrog 200 manjših podjetij za izdelavo lepotil. V vseh teh podjetjih je okrog 10.000 delavcev. Ne manjka pa tudi mnogih nezakonitih izdelovalcev lepoticja. Med velikimi tvornicami parfema, ki imajo svoj sedež v Beogradu, sta tudi dve francoski tvrdki, ki sta se velikim carinskim izdatkom izognili na ta način, da sta prenesli ves svoj obrat v našo državo. Doma se pridobiva tudi vedno več sirovin za izdelavo olepševalnih sredstev. Po podatkih ministrstva za trgovino in industrijo uvažava Jugoslavija na leto še za okrog deset milijonov parfumov in raznih lepotil, sirovin pa za okrog 9 milijonov. Če seštejemo, kar so žene v Jugoslaviji v 15 letih porabile za lepoticenje, dobimo ogromno številko treh in pol milijarde dinarjev.

* Zavod za odrasle slepce. Društvo »Dom slepih« v Ljubljani je kupilo pri Škofji Loki grad, ki ga bo v nekaj mesecih preuredilo v zavod za odrasle slepce obojega spola. Treba pa je najprej ugotoviti število onih odraslih slepcev, ki želijo biti sprejeti v ta zavod. Prosilci naj se javijo in pošljejo svoje prošnje z navedbo rojstnih, družin-

skih in premoženjskih podatkov do 15. marea na naslov: Društvo »Dom slepih« v Ljubljani, Predškofijo 12. Čas sprejema in pogoji bodo vsakemu prosilcu pravočasno naznanjeni.

* 10.000 dinarjev za izsleditev morilcev vdove Juvančičeve. Kakor smo že svoječasno poročali, je bila 27. novembra lani umorjena v Vidmu pri Krškem premožna vdova Marija Juvančičeva. Roparskega umora sta bila tedaj osumljena brat in sestra pokojnice, ki pa sta bila kmalu izpuščena na svobodo, ker se je izkazal sum kot nesnovan. Drugi brat g. Anton Kinčič, lastnik razpošiljalne koles in šivalnih strojev v Berlinu, je tedaj razpisal nagrado 5000 Din za onega, ki bi omogočil izsleditev morilcev. Kljub temu pa je umor ostal doslej še nepojasnen in ni sledu za morilci. To je napotilo g. Kinčiča, da je nagrado povečal na 10.000 Din, kar velja za čas dveh mesecev.

* Istočasna smrt dveh prijateljev. V Gotovljah pri Zalcu je umrl g. Franc Kopriva, trgovec in gostilničar. Podjetni mož je štel komaj 50 let. Doma je bil iz Gotovelj, živel pa je na tujem od mladosti. Bil je tudi trgovec v Kranju, a zadnji čas je prebival spet v domačem kraju, kjer je imel v najemu gostilno in trgovino. Njegov mrtvaški oder je bil ves pokrit z vencem in cvetjem. Naključje je nanese, da so v isti dvorani nekaj ur nato položili na mrtvaški oder pokojnikovega tovariša g. Frana Malgaja. Tudi on je bil trgovec, gostilničar in posestnik v Gotovljah. Vse leto je bolehal, a potrpežljivo je prenašal zavratno bolezen. Kakor da se je s prijateljem Koprivo dogovoril, mu je nekaj ur po njegovi smrti sledil v večnost. Podjetni mož si je ustvaril lepo domačijo. Bil je mnogo let načelnik Hranilnice in posojilnice, soustanovitelj gasilnega društva in občinski odbornik. Za zgledno delavnost je bil odlikovan z redom sv. Save. O priljubljenosti obeh pokojnih prijateljev je pričal pogreb, kakršnega Gotovlje že dolgo niso videle. Skupno sta ležala istočasno na mrtvaškem odru, skupno sta bila tudi pokopana. Naj bo blagima možema ohranjen lep spomin!

* Stavka mlekarjev v savski banovini. V zadnjem času so kmalje v daruvarskem, grubišno-poljskem in delno tudi v bjelovarskem srezu čisto ustavili dobave mleka raznim mlekarnam ter ima ta stavka hude posledice tudi za Zagreb, ki je navezan na dobavo mleka iz širše oklice. Do stavke je prišlo zaradi tega, ker mnogi trgovci in prekupčevalci mleka niso dajali več goto-

«Ali naj čaka tukaj v zaporu? Tega ne morem dopustiti...»

«Ako dovolite, naj počaka v zavetju našega samostana...»

«Pobegnila bo ali pa jo bo spet kdo odvedel», se je protivil hudobni Bistan.

«To se ne bo zgodilo», je trdil samostanski oče. «Jamčim vam z vsem ugledom in premoženjem našega samostana.»

Sodnik se je moral vdati. Samostani so imeli takrat veliko veljavo na vseh odločilnih mestih.

«Pa jo vzemite», je dovolil. Častitemu redovniku. «Samo da jo čimprej privedete do spoznanja.»

Pisarju je izpremenilo barvo. Molčal je od jeze, ker se je moral pokoriti. V srcu pa je skrival zlobne naklepe.

Pater Joahim je podal mladenki roko ter jo odvedel s sodišča.

9.

Na prijazni ravninici zunaj mesta je stalo starinsko zidovje zakriškega samostana. Tukaj je našla mladenka mirno bivališče. Prijazne redovnice so skrbele, da je imela vsega v izobilju.

Oče Joahim ji je delil duhovno tolažbo. Ob enem si je prizadeval, da bi od nje izvedel kaj važnega. Toda deklica mu ni mogla ničesar posebnega povedati.

Predstojnik pa ni odnehal. Zaprošil je sodnika, naj bi smel obiskati Bunca, kar mu je kot veljavnemu redovniku tudi dovolil.

Birič ga je spremljal v mračno ječo. Jetnik je sedel na nizkem trinožnem stolu. Hitro se je dvignil in ponudil menihu sedež.

«Prav je, da ste prišli, častiti oče!» ga je sprejel prijazno. «Pravica mora zmagati. Govoril bom čisto resnico.»

«To vam bo koristilo», mu je odvrnil redovnik. «Vem, da ste v zadevo nerodno zamotani. Zakaj ste vendar vzeli deklico k sebi in trdili, da je vaša nečakinja?»

«Cuval sem jo pred pogubo, ki ji je pretila. Neumnica pa ni marala za moje opomine. Vedel sem, da jo preganjajo zato, ker se jo hočejo znebiti...»

«Pravijo, da ste jo hoteli varovati. Deklica pa trdi, da se vas je strahovito bala...»

«Krotka ovčica ni slutila, da jo zalezujejo volkovi...»

«Zakaj je niste opozorili?»

«Pravil sem ji, pa mi ni verjela. Naposled mi je ubežala...»

«In potem?» je poizvedoval redovnik.

«Priznam, da sem jo ujel in skrtil na pristavi. Nekdo jo je našel in omamil, kar ni bila moja krivda. Našli smo jo v globoki nezavesti.»

«Kdo je potem raznesel, da je umrla?»

«Mislili smo, da je bila mrtva...»

«Ali ste se prepričali o njeni smrti?»

«Odnegli so jo v mrtvašnico in položili v krsto. Ponoči je nekdo prijezdil na pokopališče... Drugi dan je grobar ponovno odprl krsto...»

«... ki je bila seveda prazna...» mu je redovnik segel v besedo.

«V krsti je ležala mrtva deklica...»

«Moral ste se premotiti. Gizela živi, o tem ni nobenega dvoma.»

«Častiti oče, tega nam nočejo verjeti. Gizela je mrtva, ker hočejo takšno imeti...»

«Povejte mi, ali verjamete, da je ta deklica nečakinja pokojnega graščaka?»

«Verjamem, častiti oče.»

«Tedaj mi razložite, kako je zopet oživila?»

«Tega vam, žal, ne morem pojasniti...»

«Potemtakem ni umrla ona, marveč neka druga deklica...»

Jetnik je skomignil z rameni.

«Ne, ne, Gizela ni bila nikdar mrtva, je zanikal redovnik. «To je bila očitna pomota.»

«Mi pravimo tako, a drugi hočejo drugače. Tukaj ne zaleže nobena beseda.»

«Prijatelj, kdo je zakrivil njeno usodo?»

«Lažna dedinja in njeni pomagači. Preganjajo jo, ker uživajo njeno bogastvo. Ošabnici sem povedal v obraz, da je krivičnica in sleparica.»

«In kaj vam je odgovorila?»

«To, kar se je zgodilo. Naročila je, da so me zaprli. Dokler sem lagal, so mi verjeli; ko pa sem izpovedal resnico, pravijo, da lažem.»

«Ali menite, da res ni pomoči?»

«Nobene, častiti oče!»

«Jaz se bom spustil v boj za pravico...»

«Nikar se ne podajajte v nevarnost. Zorman je poizkusil, pa je moral umreti...»

vine, marveč raznovrstno blago. S kolonijalnim blagom bi bili kmetje še zadovoljni, uprli pa so se, ko so jim prekupčevalci mleka začeli namesto denarja vsiljevati tkaninsko blago, ki je po večini slabše kakovosti. Pridelovalci mleka so imeli v zadnjem času že več sestankov, na katerih so ugotovili in objavili svoje zanteve o ceni mleka in o rednem plačevanju v gotovini.

* **Tisočaki in stotaki, ki bodo vzeti iz prometa.** Letos 25. maja poteče rok za zamenjavo bankovcev dinarsko-kronske izdaje po 1000 Din (4000 kron) in 100 Din (400 kron), ki bodo vzeti iz prometa. Ti bankovci imajo napis »Ministar financija dr. M. Ninčič«, datum izdaje pa ni označen. Bankovci so svetlo-modre barve. Zamenjavale jih bodo Narodna banka in njene podružnice do dne 25. maja, pozneje pa izgube vsako vrednost ter jih Narodna banka in glavna državna blagajna finančnega ministrstva ne bosta več sprejemali.

* **Divji prašiči v Žumberku.** V okolici Žumberka so se tekočo zimo pojavili divji prašiči v taki množini, da vdirajo celo v vas. Te dni je trop divjih svinj kar pri belem dnevu pridrl v vas Žumberk. Kmetje so pograbili sekire in vile ter se spravili na zveri. Na pomoč so jim prihiteli sosede iz Kupčina. Vsem skupaj se je posrečilo, da so živali pregnali v gozd. Blizu žumberške cerkve sta Maks Milič in Stefan Modruš iz Kupčine naletela na merjasca in ga ubila. Zaradi hude zime divjčina precej trpi. Celotni divji prašiči cepajo. Kmeti Janko in Nikolaj Kekič sta šla po drva v gozd in sta našla v snegu divjega prašiča, ki ga je zametlo, da je zmrznil.

* **V kino in v gledališče** gremo vsi radi vkljub temu, če vemo, da se tam lahko nalezemo različnih bolezni. Če pa vzamemo med predstavo nekaj Panflavin pastil, nas varujejo le-te vsake nalezljivosti.

* **Ogenj je uničil.** Nedavno zjutraj je zbudila konjiške tržane in spanja tromba gasilske čete. V gradu veleposestnika dr. Huga Windischgrätza je v najlepši sobani, v kateri je bila dragocena rodbinska knjižnica, nastal ogenj v steni, skozi katero drži kamin. Tleti je moralo več ur, ker je bila vsa oprema sobe ob prihodu gasilcev v ognju in se je po vsem gradu valil gost dim. Vrli gasilci so z razkopavanjem tleh in delno že gorečih predmetov omejili ogenj na to sobano. Vodo so morali zelo previdno uporabljati, da ne bi nastala prevelika škoda v krasnih sobanah. Uničena sta dragocena rodbinska knjižnica in rodbinski arhiv, a razne starinske oljnatne slike

so po večini poškodovane. Poškodovana je tudi dragocena oprema v tej sobani. Požrtvovalni gasilski četi gre pohvala, da se je ogenj udušil in omejil.

* **Nikdar ne veste,** kje in kdaj se boste prehladili. Če pa ste že prehlajeni in če vas boli glava ali vas bole zobje, vzemite eno ali dve tableti Aspirina in takoj vam bo odleglo.

* **Požar v Makolah.** Prejšnji četrtek popoldne je nenadno nastal požar v gospodarskem posloplju posestnika Filipa Kovačiča v Makolah. Doma je bila samo mati z majhnimi otroki, katerim je nesrečo povedala šele neka ženska. Oče je bil v gozdu na delu. Na pomoč so najprej prihiteli sosede in rešili živino iz hlevov, kmalu pa so bili na mestu tudi makolski in za njimi majšperški gasilci, ki so ogenj omejili, da se ni razširil na zraven stoječe slamnate hiše. Gospodarsko posloplje s skoro novimi svinjaki je zgorelo do tal in z njim vred precej krme, dva nova voza, plug, brana in drugo orodje. Gospodinja je dobila pri reševanju lažje opekline. Kako je ogenj nastal, še ni ugotovljeno.

* **Žrtve avtobusne nesreče.** Nedavno zvečer je krenil avtobus mornarice iz Splita v Drvulje. V avtobusu je bilo 20 oseb in je pot do Kaštel-Štafilica potekla v popolnem redu. Blizu Divulj je šofer Mirko Perša, doma iz Ptuja, izkušal zavoziti mimo velikega kupa gramoza, ki je zastavljala cesto. Pri naglem okretu pa se je avtomobil prevrnil in ko so oficirji in mornarji skakali skozi okna in vrata, je nastala eksplozija, ki je raznesla voz in ostale potnike, ki še niso skočili iz nesrečnega avtomobila, pometala na vse strani. Do eksplozije je prišlo zaradi tega, ker se je tedaj, ko se je avtobus prevrnil, razlilo okrog 60 litrov bencina, ki se je vnel od isker iz motorja. Na pomoč je prišlo več oficirjev in mornarjev z zdravnikom majorjem dr. Bizjakom na čelu. Takoj so ugotovili smrt poročnika korvete Bojana Ahlina, ki si je razbil glavo. Strašne opekline je dobil šofer Mirko Perša, ki so ga odpeljali v bolnišnico v Splitu, kjer je že drugo jutro podlegel hudim poškodbam. Nevarno ranjena sta bila tudi poročnik korvete Armin Afrič in narednikstrojnik Josip Perhaj, slovenski rojak, ki sta oba umrla.

* **Smrtna nesreča očeta pod hodom.** Te dni se v Podgorju pri Kamniku spravljal les iz gozda. Na polzkih tleh se je hloď nenenkrat zasukal in zadel od strani neko 20letno mladenko ter ji nevarno poškodoval nogo. Dan nato pa se je pri

prekladanju hloďov na kamniški postaji smrtno ponesrečil posestnik Franc Berlec iz Duplice. Ze dolgo vrsto let je vozil s kamniške postaje bukov les v tvornico pohištva Remec in drug na Duplici. Usodnega dne je izpred svoje hiše opazil, da tovorni vlak pelje v Kamnik več vagonov bukovih hloďov za tvornico. Takoj je napregel in se odpeljal v Kamnik, da še pred nočjo enkrat ali dvakrat pripelje na tvorniško skladišče nekaj bukovih hloďov. Ko so na postaji razkladali hloďe iz vagona, da jih nalože na voz, mu je po nesreči izpodneslo cepin in hloď se je z vso težo zavalil nanj in ga hudo poškodoval. Odvedli so ga k zdravniku, nato pa so ga z avtomobilom odpeljali v Ljubljano v bolnišnico. Med potjo so na Duplici ustavili avto in pon-srečeni Franc Berlec je pred svojo hišo napravil oporoko in se poslovil od družine. Med prevozom v Ljubljano je nato umrl. Bil je marljiv mož in dober oče. Zapušča pet otrok.

* **Smrt pod sanmi.** Pri Časovi gostilni v Breznem se je zgodila huda nesreča. Pri spravljanju tesanega lesa iz gozda k Dravi je pripeljal 38letni brat posestnika Robnika od Kaple sani s parom konj, in sicer po strmem bregu do Časovega hleva, kjer se je spotaknil in prišel pod sani. S pritiskom na prsi se je vozilo s konji ustavilo. Siromak je bil pri priči mrtev.

* **Ogenj.** Gospodarsko posloplje trgovca z deželnimi pridelki Pajtlarja v Račah je te dni postalo žrtev požara. Ogenj je preskočil tudi na zraven stoječo stanovanjsko hišo, na kateri je uničil streho, a ostalo se je posrečilo oteči. V gospodarskem posloplju je zgorelo mnogo krme, zaklana svinja in gospodarsko orodje. Požar je nastal v odsotnosti lastnika in vzrok še ni pojasnjen. Škoda je pokrita z zavarovalnico.

* **Neprevidno ravnanje v orožjem.** Nedavno je hotel 31letni klepar Ivan Obreznik iz Ruš pregledati svoj samokres. Obreznik ni vedel, da je revolver nabasan, in zato ni bil oprezen. Nenadno pa se je samokres sprožil in strel je zadel nesrečnika v levo nogo ter jo močno poškodoval. Obstreljenca so prepeljali v bolnišnico.

* **Nesrečo je imel Ivan Črnkolič,** posestnikov sin iz Podrebra pri Semiču. Fantič se je igral z dinamitno patrono, ki mu je eksplodirala in mu odtrgala vse štiri prste razen palca na levi roki. Poškodovano pa ima tudi desnico.

* **Nesreča rudarja.** Iz Mirne pri Bregih nam pišejo: V rudniku Mirni v savski banovini se je hudo ponesrečil rudar Rudolf Haler, doma iz

«Lažna nečakinja ima mogočne zaveznike», je vedel redovnik.

«Bistan je zlobna duša; on je voditelj sleparstva in povzročitelj vsega, kar se je dozda zgodilo. Tak človek je zmogel vsake hudobije...»

Sodbo o grajskem pisarju je redovnik ohranil zase. Njegovo dobro srce je bilo polno upanja v pravico.

Prebrisani jetnik se je rogal njegovi srčnosti. Svaril ga je pred nevarnostjo ter mu rekel: «Pazite, častiti oče, da vas ne najdejo nekoč za kakim plotom...»

«Ne bojte se zame!» Predstojnik ni izgubil poguma. «Vem, kaj mi je storiti...»

Pater Joahim je sklenil, da pojde do deželnega kneza. Oskrbniku ni zaupal svojega načrta, ko je odšel iz ječe.

10.

Knežji grad Petrinje je obsevala srebrna mesečina. Luči v razkošnih sobanah so ugašale. Stevilno osebje je opravilo svoje delo in odhajalo počivat. Samo straža je še dremala na svojih mestih.

Čuvaj na starinskem stolpu je zatrobil polnočno uro. Skrivnostno tišino so motili pritajeni keraki menjajoče se nočne straže. Potem je nastala spet prijetna tihota.

Na dolgem hodniku prvega nadstropja se je pojavila bela žena. Premikala se je počasi z neslišnimi koraki. Njeno dolgo krilo je bilo belo ko sneg; obraz ji je bil zagrnjen z belo kopreno. Ob

motnem svitu luči, ki so medlele na stropu, se je vse to natanko razložilo.

Tako se je prikazovala neka dvorna gospa, ki je živela na Petrinjah v davnini. Videli so jo v poznih nočnih urah. Prihajala je čedalje bolj poredko. Njeno prikazovanje je pomenilo vselej kak neprijeten dogodek.

Prikazen se je ustavila pred stanovanjem kneginje Ane. Tedaj je stopila izza dragocene zavesne ženska v razkošni dvorni opravi. Bila je Gizela — dedinja grajskih zakladov.

Ko je zagledala belo ženo, se je plašno zgnila. Brž se je umaknila za zagrnjalo, kjer je ostala tako dolgo, dokler se ni odstranila prikazen. Potem je stopila iz svojega skrivališča. Tihó je odprla vrata in šla po prstih v sobo, kjer je spala kneginja. Kakor mačka je lezla po mehkih preprogah; pripravljala se je za naskok proti mizici, stoječi ob postelji.

Na lični crogli mizici je stala čaša, napolnjena z vodo. Plemkinja je pogledala spečo kneginjo in spustila v kupico beli prašek. Tihó, kakor je prišla, se je spet odstranila. Vendar je nekoliko pretrdo zaprla vrata.

Kneginja se je prebudila. Segla je po čaši ter si ugasila ježo. Ker je nekaj bolehalo, ji je dvorni zdravnik prepovedal uživanje opojne pijače.

Gizela se je v svoji sobi naglo preoblekla. Odšla je v drugi del palače pred knežovo sobano. Tukaj je vprašala stražo, ali se je njegova visokost knez že odpravil počivat.

«Še ne, milostiva!» se je služabnik priklonil v odgovor.

«Tedaj sporočite njegovim visokosti, da ga želim takoj obiskati.»

Služabnik je obvestil kneza, ki je takoj odprl vrata. «Vi ste še pokoncu?» se je začudil, ko je zagledal Gizelo.

«Vaša visokost naj mi blagovoli oprostiti, ker vas nadlegujem ob tej pozni uri», se je opravičevala plemkinja z zapeljivim obrazom. «Opazila sem nekaj, kar me navdaja s strahom...»

«Kaj se je zgodilo?» jo je gledal radovedno.

«Prav za prav še ne vem natanko... Treba je šele dognati, kaj naj vse to pomeni...»

Knez jo je prijel za roko. «Sedite!» jo je pri-tegnil k sebi v naslonjalo.

«Ne morem», se mu je izvila. «Prihajam z važnim poročilom...»

«Ne prikrivajte mi, kar veste», je zaskrbelo kneza.

«Videla sem neznano belo ženo...» je izrekla z namišljenim trepetom. «Prikazen se je pojavila na hodniku tam, kjer prebiva kneginja...»

Knez se je ustrašil in izpustil njeno roko.

«Pravijo, da se prikazuje stara dvorna gospa, česar pa ne verjamem. Prikazen je povsem drugačnega izvora...»

«Vaše mnenje mi je sveto», ji je prižgal kadilo in čakal navodila.

(Dalje prihodnjic.)

Koprivnice. Ko je peljal prazen voziček po progi, mu je privozil nasproti drug rudar pol voziček. Haler je zbežal nazaj in zavil na drugo progo, kjer je padel in si zlomil nogo. Imel je še srečo, da ga ni dohitel prazni voziček. Poškodovanca so prepeljali v koprivniško bolnišnico. Priljubljenemu tovarišu želimo, da bi čimprej ozdravil.

* **Nesreča nikoli ne počiva.** Kar zapovrstjo se je pripetilo te dni na škofjelčških ulicah in v okolici več hudih nesreč. Prva nezgoda se je zgodila v Kapucinskem predmestju. Posestnik in mlinar g. Franc Leben se je vozil v družbi lesnega trgovca g. Ivana Habjana proti domu, ko se mu je nenadno splašil konj. Misleč, da bosta konja ukrotila, sta skočila oba potnika z voza. Habjanu se ni pripetilo nič hudega, Leben pa je padel na trdo cesto tako nesrečno, da si je ranil kost na nogi. Spočetka je kazalo, da ne bo hudega, zdravnik pa je ugotovil, da je zdrobljen del pogačice. G. Leben je moral v bolnišnico. Hude poškodbe je odnesel nadalje baron g. Avgust Wolkensperg iz Puštala, ko se je izprehajal okoli svojega doma. Po cesti je pridrl neznan voznik, baje iz St. Vida nad Ljubljano, in p. drl gluhega barona. Slučajno prisotni zdravnik dr. Hubad je nudil ponesrečencu prvo pomoč. Wolkensperg, ki se zdravi v Leonišču, ima zlomljenih več reber, roko in lopatico. Kako je prav za prav do nesreče prišlo, bo ugotovila preiskava. Voznik, ki pa ga še iščejo, se bo moral zagovarjati, ker sodijo, da je njegova brezvestnost kriva hude nesreče. Na poledenelih tleh je spodneslo gđe. Minko Kalanovo. Padla je na dnu Grabna tako hudo, da je morala iskati takoj zdravniške pomoči. Potrebovala bo daljše nege, ker ima nalomljeno kost na nogi.

* **Beg iz življenja.** Po Jesenicah se je te dni razširila vest, da si je končal življenje 46letni Soblatnik Šimen, izdelovalec žičnih pletenin na Jesenicah. Zjutraj mu je nekdo neko dekletce iz kazine zajtrk na njegov dom, našlo pa je vrata v spalnico še zaprta. Ker je imela deklica tudi sama ključ od Soblatnikovega stanovanja, je odprla vrata in stopila v sobo, kjer se ji je nudil strašen prizor. Tla spalnice so bila vsa krvava, na jermenu, ki je bil pritrjen na strop, pa je visel Soblatnik, ki je bil seveda že mrtev. Iz okoliščin se more domnevati, da je Soblatnik okrog polnoči predzadnjo nedeljo zvečer egel v posteljo, si v postelj pripravil ogedalo in britev ter si z njo močno zarezal vrat na desni strani, ne da bi si prerezal žilo odvodnico. Videč, da mu ta način samomora najbrž ne bo uspel, je skočil s postelje, si ovil zanko iz jermena okrog vratu, si z nogo izpodnesel stolček in si s tem zadrgnil vrat. Prizorišče strašnega dejanja si je ogledal zdravnik g. Kogej v družbi orožniškega komandirja g. Vrbljanca in kaplarja g. Straha. Po izjavi g. dr. Kogej rana, ki si jo je prizadejal Soblatnik z britvijo, ni bila smrtna. Kaj je gnalo prijaznega moža v smrt, se zaenkrat ne da domati. Na njegovi pisalni mizi so našli 40 Din. hiače in nekaj drugih reči in v predalih nekaj prbotnic o plačanih davkih in računih. Soblatnik je bil tih in miren, močno naglušen in sam svoj. V politične borbe se ni souščal nikoli. Bržkone je storil svoj obupni korak v trenutku duševne zmedenosti, niso pa izključeni tudi drugi vzroki. Bodi mu ohranjen blag spomin!

* **Otroci so po nesreči zažgali.** V Kališah, občina Gozd nad Kamnikom, je stanovala v skromni sobi mati s štirimi otroki. Nedavno proti večeru je bila doma. Starejši otrok je bil v šoli, najmlajši trije pa so sedeli na plevnicah na peči in se igrali. Sredi med otroci je bila prižgan petrolejka. Ko je mati odšla v drvarnico, so otroci po nesreči prevrnili svetilko, ki se je razbila, razliti petrolej pa se je užgal in naenkrat so bile v ognju tudi plevnice na peči. Mati je prihitela in rešila otroke pred ognjenimi plameni, ki so se z bliskovito naglico razširili tudi na strop. Nad stropom je bila naložena stelja, ki je pospešila, da je pričelo greti tudi ostrešno tramovje. Sosedje so požrtvovalno omejili požar, da ni pogorel še drugi del hiše.

* **Izpred sodišča za zaščito države.** Te dni je državno sodišče za zaščito države v Beogradu izreklo obsodbo proti italijanskima državljanoma Mirku Grubiću in Josipu Jarušku zaradi vohunstva v korist neke tuje države. Po javni razpravi od 22. do 25. januarja je sodišče na podlagi čl. 42. vojaškega kazenskega zakonika izreklo tole obsodbo: Mirko Grubič se obsodi na dosmrtno robijo in trajno izgubo častnih pravic, Josip Jarušek pa na 10 let robije, na trajno izgubo častnih pravic in na izgon za zmerom iz kraljevine Jugoslavije po prestani kazni. Istega dne je državno sodišče za zaščito države izreklo obsodbo proti Stanković-Hristiću Ljuborec in tovarišem. Obsojeni so: Stanković-Hristić Ljuborec na smrtno kazen in trajno izgubo častnih pravic, Grandjić Dimitrije na smrtno kazen in trajno izgubo častnih pravic, Jovanović Gavrilu na smrtno kazen in trajno izgubo častnih pravic in Djikić Gica na 20 let robije in trajno izgubo častnih pravic. Djurića Ceno je sodišče oprostilo. AA.

Pri vseh poškodbah,

okvarah, opeklinah in za lečenje vseh vrst ran, hrast, lišajev, turov in ostalih kožnih boleznih morete s polno gotovostjo uporabiti preizkušeno zdravilo «Fitonin». Steklenica 20 Din v lekarnah. Po poštnem povzetju 2 steklenici 50 Din. Poučno knjižico št. 16 pošlje brezplačno Fiton, dr. z o. z., Zagreb, 1/78.

* **Pastorek je ubil svojega očima.** V hiši posestnika Tomšiča v Apneniku so se družinski prepiri vrstili iz dneva v dan. Očim je bil nagnjen k prepričanju. Domači fant Henrik, ki bi moral kot dedič po očetu v kratkem postati gospodar, je zelo težko prenašal te razmere in je očimu seveda ob vsaki priliki tudi odgovarjal in se mu postavljal v bran. Predzadnjo nedeljo je fant sedel na peči, očim pa na stolu in pletel košare. Oba sta se spet začela prerekati. Razburjeni očim je naenkrat z nožem navalil na mladeniča. Fant je zbežal s peči. V razburjenosti je pograbil sekiro in udaril ž njo očima po glavi, da se je takoj mrtev zgrudil. Po strašnem dejanju je nesrečni storilec zdijval iz ročne hiše čez travnike, polje in gozdove. Do smrti utrujen in pobit se je popoldne sam javil orožnikom in jim skesano izpovedal svoj zločin.

* **Prijeti vlomilci.** Zadnjič smo poročali o predrznom vlovu, ki je bil izvršen v noči od 31. januarja na 1. t. m. v tkaninsko tvornico na Polzebi. Orožniki iz Braslovč so šli takoj na delo in kmalu dobili vlomilce v svoje roke. Dne 5. t. m. sta bila aretirana ter izročena v zapore okrajnega sodišča na Vranskem Anton Kamenšek in Anton Debevec, oba s Polzele. Ves denar, blago in browning so dobili še pri njima in so vse vrnili lastniku.

* **Mrtev novorojenček sredi železniške proge.** Po vsem litjskem okolišju se je raznesla vest o najdbi zavitka sredi železniške proge, v katerem je bilo trupelce novorojenčka. Zavitek je našel službujoči progovnik obhodnik na progi Kresnice-Litija. Neobičajno najdbo je oddal uradniku na litjski postaji, ki je o dogodku obvestil orožnike.

* **Nadležni prosjaki.** V Ptujju se je pojavilo polno mladih fantov, ki so beračili od hiše do hiše. Policija je v zadnjem času posvetila tem mladeničem, ki so trdili, da so brezposelni, malo več pozornosti te rugotvila, da so navadni postopači, ki ves priberačeni denar zapijejo ob zbujanju neslanih šal na račun dobrotnikov. Aretirala je sedem fantov in jih odpravila v domovne občine. Nekí Fošnjarič si je celo ponaredil delavsko knjižico, v katero se je vpisal kot mesar, da bi dobil več podpore od mesarskih mojstrov. Sam je dejal policiji, da noče delati, ker je zasluček pri beračenju lepši.

* **Prepozno se mu je zjasnilo v glavi.** V Spodnjem Gašteraju pri Sv. Jurju v Slovenskih goricah je nastal požar v gospodarskem posloplju posestnika Janeza Zorca. Zgorela sta hlev in skedenj. Zažgal je domači sin, 29letni Janez Zorec, ki je dejanje orožnikom tudi priznal, češ, da je izvršil požig v trenutni zmedenosti: «Kar naenkrat se mi je zmešalo v glavi, vzel sem vžigalice in podtaknil ogenj. Potem pa sem šel v hišo ter legel na posteljo. Ko je začelo greti, se

mi je spet v glavi zjasnilo, pa je bilo že prepozno.»

* **Vlomilec v zidancii.** Pred kratkim so nezazeleni gostje obiskali zidanco Ivana Sinkoviča v Stražnem vrhu. Iskali so menda denar, ker so razrezali vso posteljino, a našli niso ničesar, ker naši ljudje niso tako lahkomiselni, da bi denar skrivali v posteljah. Naposled so se zadovoljili z nekaterimi predmeti, potrebnimi domačemu gospodinjstvu. Ker se taki vlomilci v Stražnem vrhu in drugod po zidanicah dogajajo večkrat, bi bilo koristno, da posestniki sami organizirajo varnostno službo in tako poskrbe za varnost svojega imetja.

* **Izsledeni vlomilci.** Meseca junija je bilo vlomljeno v viničarijo posestnika Martina Sumenjaka iz Gorišnice. Vlomilci so odnesli takrat razne reči, posebno mnogo orožja. Poizvedbe so ceste dolgo časa brezuspešne in šele zdaj se je posrečilo vlomilce izslediti in jih vtakniti pod ključ.

* **Sleparstvo sadnega trgovca pred sodiščem.** Nedavno se je zagovarjal pred sodnikom poedinem v Mariboru mariborski trgovec s sadjem Anton Beranič, ker je prevaril svojega kupca za vsoto 20.000 dinarjev. Obtoženec je nekako pred tremi leti prodal vagon namiznih jabolk trgovcu Janu iz Skal pri Velenju za 32.000 Din ter se dogovoril, da bo kupec izplačal omenjeno vsoto po akreditivu v Hrvaški Štedionici. Jan je takoj po pogodbi res otvoril omenjeni akreditiv. Čez nekaj časa pa je obtoženec brzojavno pozval kupca v Maribor, da si ogleda jabolka. Jan je res prišel, toda Beranič ga je na pretkan način zamotil, da si ni mogel ogledati kupljenega sadja. Medtem pa je obtoženec že dvignil brez vednosti kupca znesek 32.000 dinarjev ter javil Janu, da je vagon že odposlal. Poslano sadje pa ni ustrezalo ceni in ni bilo vredno niti 15.000 dinarjev. Jan je oškodovan skupno s prevoznimi in drugimi stroški za okrog 20.000 dinarjev. Beranič je bil obsojen v smislu obtožbe na osem mesecev strogega zapora in na globo 1200 Din, v primeru neizterljivosti pa na 20 dni zapora. Kupci, bodite previdni in zaupajte le poštenim trgovcem s sadjem!

* **Huda globa.** Obmejna straža pri Sv. Duhu je nedavno obstrelila Franca Orešnika pri poizkusu tihotapstva. Franc se je zdravil s prestreljeno nogo v bolnišnici. Z njim je tihotapil tudi njegov brat Ivan, ki ga je strel na brata tako preplašil, da je obstal ter počakal, da so ga čuvarji meje prijeli. Našli so pri obeh tihotapcih 12 in pol kilograma saharina. Finančno ravnateljstvo je že izreklo sodbo. Globa znaša za Franca Orešnika 226.751.25 Din, za Ivana pa še nekaj več. Najbrž ne bo državna blagajna od te vsote videla dinarja, pač pa se bosta oba tihotapca namesto plačila pokorila vsak po leto dni v ječi.

* **Obstreljen tihotapec.** Pri tihotapskem prenosu saharina je zadel brezposeinega kleparja Ivana Obraznika žalostna usoda tihotapecev. V bližini Sv. Duha ga je opazilo ostro oko obmejne stražarja, ki ga je pozval, naj obstane. Ker pa je Obraznik preveč zaupal svojim urnim nogam, je počil za njim strel ter ga zadel v levo nogo pod kolonom. Obstreljenega Obraznika so prenesli na orožniško postajo v Selnici ob Dravi, odkoder so ranjenca prepeljali v mariborsko bolnišnico.

* **Požigalec se je sam obsodil.** Dne 31. januarja ponoči je zgorelo gospodarsko posloplje posestnika Franca Pernata v Morju pri Framu. Ogenj je uničil zraven še vse gospodarsko orodje, tri in pol vagona sena, 6000 kg slame in stiskalnico. Orožniki so šli z vnemo na preiskavo tet ugibali, kdo bi mogel biti požigalec. Sum se je naposled zgostil okoli hlapca Julija Kugla, ki je služil pri posestniku Pokrišču. Kugl je prišel že šestokrat v navzkriž s paragrafi, ker ni znal točno ločiti svoje od tujega. Dolžili so ga tatvin. Nedavno ga je pa pogoreli posestnik Pernat obdolžil, da mu je vzel iz žepa večjo vsoto denarja. Ta obdolžitev je bila povod maščevalnemu naklepu, ki ga je Kugl res izvršil ter zažgal Pernatovo gospodarsko posloplje. Ko so orožniki Kugla zasliševali, je vse odločno zanikal. Le močno je pre-

bledel, ko mu je orožnik vrgel v obraz besedo: «pozigalec». Nato se je mirno odstranil in ni ga bilo več na izpregled. Odšel je v kolarnico svojega gospodarja ter se obesil. Ko so našli obešenca, je bilo truplo že mrzlo.

* **Než v pljuča.** Ko se je zvečer vračal domov kmečki fant Alojzij Zamuda iz Podvincev, ga je na cesti srečal neki Jožef Zlahtič iz Spodnjega Velovleka. Pri prepiru je Zlahtič potegnil nož ter zabodel Zamudo v levo stran prsi.

* **Udarce po glavi vzrok smrtonosne pljučnice.** Pred malim senatom okrožnega sodišča v Mariboru se je vršila razprava zaradi udarca po glavi s smrtonosnim izidom. 33letni delavec Jakob Vogrinec iz Kamenščaka je oktobra lani ob priliki kožuhanja udaril v prepiru Friderika Černela s kolom po glavi, mu natri lobanja, da je Černel po daljšem bolehanju umrl. Zdravnik je ugotovil, da je umrl Černel za posledicami pljučnice, ki pa je nastala posredno zaradi udarca na glavo, ki je vrgel pokojnika na bolniško posteljo ter povzročil tudi smrt. Sodišče je zdravnikovo ugotovitev osvojilo ter obsodilo obtoženca zaradi uboja na pet let robije in pet let izgube častnih pravic.

* **Ukradeni prstani Marije svetogorske.** V šišensko cerkev v Ljubljani je bilo nedavno vlomljeno. Ze med jutrnjo mašo so nekateri verniki opazili, da pri stranskem oltarju Matere božje svetogorske ni nekaj v redu. Ko so natančneje gledali, so videli na prstu krvave madeže. O žalostni zadevi so obvestili župnika g. dr. Modesta Novaka, ki je ugotovil, da je cerkev res bila ponoči deležna vlomilkega obiska. Vlom v cerkev je bil izvršen pri malih stranskih vratih nasproti župnišću. Vlomilec jih je odprl s pomočjo železnega predmeta, s katerim je odrinil zapah. Stopivši v cerkev se je najbrže takoj napotil pred oltar Matere božje in prižgal tamkaj, da je bolje videl, majhno svečo. Za prižig je porabil več vžgalic, ki jih je nekaj raztresel pred oltarjem. Cerkveni ropar je nato stopil na oltar in razbil debelo šipo, ki je zakrivala votlino v zidu, v kateri stoji kip Marije z detetom. Lopov se je najprvo spravil nad zlato Marijino krono, ki jo je izkušal sneti, pri čemer pa se je najbrže hudo ranil na roki, kajti na podobi, a tudi na oltarju je pustil krvave madeže. Krone, ki je skozi kip pritrjena v zidu, zločinec ni mogel sneti, zato si je naložil lažje delo. Pobral je s krone okrog 50 zlatih prstanov in uhanov z vdelanimi dragimi kamni in odšel po isti poti, kakor je bil prišel. Mogoče tudi, da se je ustrašil kakega šuma in zbežal, preden je opravil celotni rop tako, kakor si ga je bil zamislil. Jezuščkove krone, ki bi jo laže snel in ki ni pritrjena tako močno kakor Marijina, zraven pa predstavlja tudi večjo vrednost, se mož ni lotil. Župnik dr. Novak je takoj po ugotovitvi vлома telefoniral policiji in ji poročal o dogodku. V Šiško je odhitel eden detektivov, ki si je ogledal prizorišče vлома in začel poizvedbe. Ukradena zlatnina, ki so jo darovali cerkvi dobri ljudje, predstavlja vrednost nad 25.000 Din.

* **Dve občinski blagajni okradeni.** V novembru je neznan vlomilec obiskal stanovanje občinskega blagajnika v občini Bistričici pri Stranjah. Vlomil je skozi okno, s silo odprl omaro in vzel iz nje železno kaseto, v kateri je bilo 450 Din občinskega denarja. Poleg občinske blagajne je tat iztaknil v omari še nekaj drugih vrednosti, katere je vzel s seboj. Kljub vestni preiskavi niso mogli odkriti sledu za predrznim vlomilcem. Te dni pa je slična usoda doletela občinsko blagajno v Stahovici. Župan občine Zupanjih njiv g. Karel Prelesnik, lastnik gostilne pri «Korlnu» v Stahovici, je imel spravljeno občinsko blagajno v podstrešni sobi v zaklenjeni omari. V železni kaseti je bilo nad 6000 Din denarja. Ko je okrog 22. ure nekdo izmed domačih šel mimo sobe, je opazil odprta vrata in okno, omara pa je bila s silo odprta in iz nje je izginila kaseto z denarjem. Vsi znaki kažejo, da je vlomilec udrl v omaro med 20 in 22 uro, ko je bilo v spodnjih gostilniških prostorih še dovolj ljudi. Neopažen je smuknil po stopnicah in nato

nemoteno izvršil svoj posel. Ob ugodnem trenutku je po stopnicah spet odšel z denarjem. Nekateri celo menijo, da je 10 kg težko železno blagajno vrgel skozi okno in potem odšel z njo. Tat je gotovo vedel, da je v blagajni večja vsota denarja, ki je bil pripravljen za gradnjo mosta čez Bistrico. To je bil v omenjeni gostilni že drugi vlom v enem mesecu. V prvem primeru je tat odnesel natakariči veliko usnjeno denarnico, v kateri je bilo nad 1000 Din, v drugem primeru pa je postala žrtev občinska blagajna.

* **O zagonetnem uboju v kamniškem okraju.** O zagonetnem kamniškem uboju, ko je na sv. Roka dan leta 1931. bil v pretepu tako hudo ranjen Peter Peternel, da je čez 10 dni v ljubljanski bolnišnici umrl, je te dni dospela od apelacijskega sodišča važna odločitev. Apelacijsko sodišče kot zadnja inštanca pravi, da iz vsega dokaznega gradiva sledi, da nikakor ne pridejo v poštev kot storilci Možek Josip, Uršič Mihael, Uršič Fran in Flerin Ludovik. Možnost bi bila dana le glede drugih dveh udeležencev, ki jih pa državno tožilstvo ni prijelo zaradi uboja, a tudi glede teh dveh trdi odločba apelacijskega sodišča, da ni mogoče dognati, kateri je bil pravi storilec.

* **Tržaški ponarejalci dinarskih tisočakov obsojeni.** Pred tržaškim velikim senatom se je vršila razprava proti skupini tržaških Lahov, ki so ponarejali naše bankovce. Obtoženi so bili 48letni fotograf Alojzij Daris, litograf Hugo Lanzi in Josip Mreule in uradnika 36letni Herman Beber in 27letni Tulij Macerata. Policijski organi so že pred meseci bili opozorjeni na to, da krožijo po mestu ponarejeni tisočdinarski bankovci. Uvedena je bila preiskava in kot prvega so izsledili Josipa Mreuleta, ki so mu nastavili past na ta način, da je karabinerski podoficer Cuzzi sklenil z njim poznanstvo in celo nekaj kupčij s ponarejenim denarjem. Denar so ponarejali fotograf Daris, litograf Lanzi in uradnik Macerata, Mreule pa ga je razpečeval. Pri zaslišanju na policiji in pred preiskovalnim sodnikom so drug drugega izdajali in obremenjevali. Pri razpravi so vsi razen Lanzija priznali krivdo. Obsojeni so bili: Daris in Macerata na dve leti in osem mesecev ječe in na denarno kazen po 4000 lir, Beber in Mreule na ječo dveh let in na denarno kazen po 3000 lir. Lanzi je bil oproščen.

* **Odnesele je občinski denar.** Te dni je bil izvršen v gostilno pri Korlnu v Stahovici drzen vlom. Vlomilec se je splazil med 20. in 22. uro, ko je bilo še v spodnjih gostilniških prostorih živahno vrvenje, po stopnicah v prvo nadstropje. Na desni strani je takoj pri stopnicah odprl vrata in se lotil omare, ki stoji v kotu pri vratih. Omara je s silo odprl in vzel iz nje železno kaseto, v kateri je hranil gostilničar župan g. Karel Prelesnik okrog 6000 Din občinskega denarja, namenjenega za popravo mostu, ki ga je porušila Bistrica ob jesenski povodnji. Tat je vrgel železno kaseto najbrž skozi okno in nato počakal na priložnost, da je lahko neopažen smuknil po stopnicah na cesto. Ko je šel nekdo izmed domačih okrog 22. ure v sobo, je opazil vlom in gostilničar je takoj naznanil zadevo na orožniško postajo. Sumijo, da je moral vlomilec dobro poznati domače razmere. Gostilno je že pred 14 dnevi obiskal drzen vlomilec in vzel natakariči denarnico, v kateri je bilo okrog 1000 Din. V teku je stroga preiskava, da se izsledi drzni vlomilec, ki ima na vesti najbrž tudi vlom, izvršen pred nekaj meseci v sosednji Bistričici. Tam je vlomil tat skozi okno in nato v omaro, iz katere je tudi vzel občinsko blagajno in nato brez sledu izginil. V Bistričici je bilo v blagajni samo 450 Din.

* **Vlom na domžalski postaji.** V noči na nedeljo je bil izvršen v poslopju domžalske železniške postaje drzen vlom. Neznani vlomilec si je pomagal na ta način, da je najprej vrgel za pest debel kamen v okno stanovanja postajnega načelnika. Kamen je prebil dvojne šipe. Nato se je vlomilec povzpел kvišku, odsunil okenski krili in skočil v stanovanje. Prebrskal je omare in predale ter pobral iz njih srebrno damsko zapestno uro, moško srebrno uro z dvojnimi pokrovom in zlato dvojno verižico, zlat moški poročni prstan,

zlat ženski prstan z rdečim kamnom v sredi in s šestimi belimi kamni ob strani, prstan iz žime, dve srebrni dolgi ovratni verižici, avstrijski srebrnik za pet kron, srebrnik za dve kroni in štiri srebrne krone. V kredenci je vzel nato ključ do postajne blagajne. Z njimi je odšel v prostor, kjer je slutil denar, in je odnesel iz dnevne ročne blagajne 437 Din v gotovini (en bankovec za sto dinarjev, ostalo je bilo v srebru in niklju). Glavne blagajne ni odprl, čeprav je imel ključ v rokah. Sodijo, da je to opustil zato, ker ni znal odpreti. Vlom je bil izvršen v odsotnosti vseh stanovalcev postajnega poslopja, ker je bila v soboto zvečer sokolska maškarada. Postajni načelnik v Domžalah je namreč blagajnik Skola in je bil v času vлома zaposlen na prireditvi.

* **Dobrotnika je okradel.** Pri posestniku Jožefu Krajncu v Lancovi vasi se je pred dnevi zglasil 20letni Janez Vuk iz Gorenjskega vrha ter mu potožil, da je brez posla. Krajnc je dal fantu potrebno posteljo in hrano ter mu odkazal primerno delo. Obernem mu je tudi zaupal, da je pred dnevi prodal par včlov. Fant, ki je vedel, kje je denar spravljeno, je čakal ugodno priliko, ki se mu je ponudila 27. januarja zvečer, ko sta bila zakonca Krajncova pri sosedu. Odprl je omaro in vzel iz nje vso gotovino v znesku 3002 Din. Za priboljšek si je privoščil še par novih čevljev in eno srajco. Z ukradenim denarjem se je Vuk napotil v Ptuj, kjer si je nakupil potrebno obleko in obuvale ter jo nato obral v hlev neke gostilne, kjer se je vpričo domačega hlapca preoblekel. Krajnc je zadevo javil ptujskim orožnikom.

* **Dve sodbi.** Pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča je stal te dni 27letni Janez Mencinger iz Večeslavcev pri Murški Soboti. Obtoženec je lani 20. septembra med preprirom pobil svojega prijatelja Franca Madjara z boksarjem na tla in je ta 20. oktobra v bolnišnici podlegel poškodbam. Obtoženec, ki je dejanje priznal, je bil obsojen na 6 let težke ječe in na petletno izgubo častnih državljskih pravic. — Zaradi požiga je bil obsojen 35letni Martin Marič, ki je zažgal lastno hišo, da bi dobil zavarovalnino, na štiri mesece zapora.

* **Za sleparje je dovolj denarja.** Pred malim senatom v Mariboru se je zagovarjal pustolovec Jaromir Risy, češkoslovaški državljan. Po poklicu je knjigovodja, zato se je tem laže seznanil z različnimi trgovci in njihovimi skrivnimi željami. Poštenega dela se je kmalu naveličal, odjadral je v Ameriko, pustolovstvo ga je nato prignalo preko Afrike nazaj v Jugoslavijo. Popotniško izkušen si je pridobil zaupanje raznih trgovcev, in to tembolj, ker se je izkazoval s potvorjenimi listinami in se izdajal za dobrega prijatelja ministrov dr. Beneša, dr. Spaljkoviča, dr. Kramerja in drugih. Tako so mu nekateri mariborski trgovci in obrtniki res nasedli v pričekovanju, da bo za dobro nagrado pri ministrstvih dosegel to in ono. Slepar je izvabil na ta način od ljudi 60.000 Din. Jaromir Risy je bil obsojen na 18 mesecev robije in na izgubo častnih državljskih pravic za tri leta.

* **Popivanje s hudimi posledicami.** Pred dnevi so popivali v neki gostilni v Hodošah Stefan Zupančič, delavec iz Hodoš, in brata Anton in Franc Kurež, delavca iz Slovenje vasi. Ko so bili fantje že malo okajeni, so se med seboj sprli, ker je Anton Kurež Zupančiču očital, da je zastrupil nekemu kmetu dve kobilici in svinje. Zupančič jo je pobrisal domov, a brata Kureža sta okoli 1. ure vdrla v hišo Neže Zupančičeve ter začela Stefana Zupančiča obdelovati. Da se jih obrani, je Zupančič segel po sekiri in z njo udaril Franca Kureža enkrat po levi strani vrata in mu prizadejal veliko rano, razen tega ga je še zabodel z nožem v levo pleče. Njegovega brata Antona pa je udaril z nekim topim predmetom po glavi. Oba brata sta potegnila na to Zupančiča na prosto, kjer sta ga premikastila in jima je komaj pobegnul. Zupančič toži o notranjih bolečinah. Po pretepu je šel Anton Kurež nazaj v hišo, kjer je z nekim trdim predmetom udaril po obrazu Neže Zupančičeve, ki je morala z otroki vred zbežati iz hiše. Med tem

časom pa je Kurež razbil vse šipe na oknih, izruval tudi okvire ter razbil lesena okenska krila. Vsi trije so ovadeni sodišču.

* **Obsojen vohun iz Maribora.** Pri državnem sodišču za zaščito države v Beogradu je bila javna razprava proti Teršovcu Andreju iz Maribora zaradi zločina vohunstva v korist neke tuje države. Po končan: razpravi je sodišče obsodilo Teršovca na tri leta robije zaradi poizkusa vohunstva.

* **Dva umora pred celjskim velikim senatom.** Pred velikim senatom v Celju se je zagovarjal zaradi umora 36letni posestnik Franc Dečman iz Senovice pri Šmarju pri Jelšah. Med Dečmanom in čevljarjem Jernejem Zupančičem, ki je stanoval v sosednji hiši pri Dečmanovih sestričnah, je vladalo že dalje časa sovraštvo. Leta 1912. je obdolženec oče prodal očetu teh dveh sestričnan poslopje s pogojem, da bo kupec to poslopje, ki je stalo na prodajalčevem posestvu, po treh letih podrl. Stvar se je potem zavlekla. Slednjič se poslopje podrl, ostal pa je še zid. Zaradi tega zidu je nastal spor med obdolžencem in sestričnami, ki zidu nista hoteli odstraniti. Pri sestričnah se je pred enim letom nastanil čevljar Jernej Zupančič, ki ga je bila žena zapustila. Zupančič je začel trditi, da sestričnami ni treba izpolniti obveznosti in odstraniti zidu. Zaradi tega je prišlo često do preprirov med Dečmanom in Zupančičem. Zupančič je celo hotel tožiti Dečmana, češ, da je ta obdolžil Zupančiča tatvine kokoši. Dečman je lani 30. novembra vzel doma sekuro, jo skril pod pazduho in šel s svojim očetom k sestričnami, kjer je našel Zupančiča, ki je sedel na visokem podstrešju. Franc Dečman je pozval Zupančiča na odgovor, kdaj je Zupančiču očital tatvino kokoši. Zupančič je nato skočil na tla in stopil proti Dečmanu. V tem sta prišli sestrični, ki sta potrdili, da je obdolženec očital Zupančiču tatvino. Dečman je naenkrat izvlekel sekuro in začel z njo udrihati po Zupančiču, ki se je zgrudil s krvjo oblit na tla. Dečman je nato odšel v Šmarje in se javil orožnikom. Zupančiča, ki je imel devet ran na glavi in lobanjsko kost zlomljeno, so prepejali v celjsko bolnišnico, kjer je podlegel poškodbam. Franc Dečman je bil obsojen na 7 let robije in trajno izgubo častnih pravic. Sodišče je določilo najmanjšo dopustno kazen, upoštevalo obdolženčovo živčno razdraženost in dosedanjo neoporečnost. — Druga razprava zaradi umora se je vršila proti 31letnemu posestniku Ivanu Koprivniku iz Cerovca pri Rogaski Slatini. Posestnica Marija Osekova je 18. septembra 1931. prodala in izročila Ivanu Koprivniku, s katerim je imela ljubavno razmerje, svoje malo posestvo in si do svoje smrti izgovorila brezplačen preužitek. Pred tem ji je Koprivnik obljubil, da jo bo poročil. Ko pa je Koprivnik dobil posestvo, se je premislil. V zadnjem času ni dajal Osekovi niti obleke niti obutve. Z njo je grdo ravnal in jo čisto tepel in davil. Osekova je bila mnogokrat lažna. Koprivnik ni maral Osekove in si je hotel najti drugo nevesto, a mu je bila Osekova pri tem na poti. Priče slikajo Koprivnika kot slabega delavca, piščali vdanega, hudobnega, zapravljivega in nepravdnostnega človeka s sadističnimi nagibi. Dne 27. oktobra zvečer je bil Koprivnik pri sosedih Osekovih, po domače Turkovih, kjer je stiskal dve brenti svojega grozdja. Ostal je tam tudi čez noč. Ni pa hotel prenočiti pri Turkovih v sobi, marveč je rekel, da pojde rajši spat na šupo, češ, da je tam že večkrat prenočil in bolje spal kakor doma. Ko je odhajal okrog polnoči spat, je bil videti vinjen, vendar pa priče ne izključujejo možnosti, da se je samo potvarjal. Šupa, kamor je šel spat, je bila vso noč odprta, tako da se je lahko ponoči odstranil in se pozneje vrnil. Odtod do svojega doma je imel samo pet minut. Dne 28. oktobra zjutraj je Koprivnik iz gozda blizu svoje hiše poklical soseda, ki se piše tudi Marija Osekova, in ji rekel, da je preužitkarica Marija Osekova umrla. Soseda je šla z njim takoj v hišo in našla preužitkarico mrtvo na tleh, na pjeni postelji pa je bilo precej zeljnatih glav. Soseda je poklicala drugo soseda, Amalijo Plavčakovo. Tej je Koprivnik omenil, da je Osekova padla s peči in se ubila. Vsi trije so položili po-

kojnico na posteljo. Ko je pričela Plavčakova pokojnico umivati, je opazila, da je Osekova imela telesne poškodbe zlasti na vratu in obrazu, kar se je videlo Plavčakovi takoj sumljivo. Koprivnik kljub pozivu priče Ivana Verka ni hotel o tem obvestiti oglednika mrličev. Ko je Plavčakova položila Osekovo na posteljo, je šel Koprivnik k sosedovim, zahteval štefan mošta in bil prav vesel. Po pogrebu je rekel, da je sedaj njegovo posestvo dva tisočaka več vredno, ker je Osekova umrla. Pri zdravniškem ogledu in raztelesenju trupla je bilo ugotovljeno, da je bila Marija Osekova zadavljena, 29. oktobra pa je zdravnik izvedenec ugotovil, da ima Koprivnik na levi roki dve s krasto pokriti praski. Sum je takoj padel na Koprivnika. Koprivnik je zanikal krivdo in trdil, da je bil vso usodno noč pri sosedovih. Senat je prišel na podlagi izpovedi prič in drugih obtežilnih okolnosti do prepričanja, da je Ivan Koprivnik zadavil Marijo Osekovo, ter ga obsodil zaradi umora na dosmrtno robijo.

PROGRAM RADIA LJUBLJANE

od 18. do 25. februarja:

Nedelja, 18. februarja: 7.30: O pridelovanju travnih semen (inž. Sadar Vinko); 8.15: poročila; 8.30: Gimnastika (Pustišek Ivko); 9.00: versko predavanje (dr. Mihael Opeka); 9.15: prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve; 9.45: plošče; 10.00: predavanje za delavce: Pri slatinskih steklarjih (Vuk Ivan); 10.30: slovenske narodne s spremljevanjem radijskega orkestra (iz nagradnega tekmovanja); 11.15: jugoslovenska glasba (radijski orkester); 12.00: čas, plošče; 16.00: Najnovejše ugotovitve in odkritja v mlekarstvu (inž. Šabec Srečko); 16.30: pevski zbor prve državne realne gimnazije v Ljubljani; 17.15: Tamburaški orkester; 20.00: prenos koncerta berlinske filharmonije iz Berlina; 22.00: čas, poročila, radijski jazz.

Ponedeljek, 19. februarja: 12.15: plošče; 12.45: poročila; 13.00: čas, plošče; 18.00: gospodinjska ura: Vzgoja doraščajoče mladine (Šlebingerjeva); 18.30: O verstvih (Franc Terseglav); 19.00: Plošče; 19.30: Maršal Marmont (Dostal Rudolf); 20.00: plošče; 20.30: prenos opere iz Beograda, v odmoru čas in poročila.

Torek, 20. februarja: 11.00: šolska ura: Potovanje po sosedni Rumuniji (dr. Valter Bohinec); 12.15: plošče; 12.45: poročila; 13.00: čas, plošče; 18.00: otroški kotiček: Marinka in škrateljčki (Delak); 18.30: plošče; 19.00: francoščina (profesor Prezelj); 19.30: Boj za Kančinčingo (Pavel Kunaver); 20.00: radijski orkester; 20.45: Devov večer: peli bosta Pavla Lovšetova in Mirko Jelačin; 21.45: čas, poročila; 22.05: plošče; 22.30: angleške plošče.

Sreda, 21. februarja: 12.15: plošče; 12.45: poročila; 13.00: čas, plošče; 18.00: komorna glasba (radijski kvintet); 18.30: radijski orkester; 19.00: O socialni vzgoji (dr. Stanko Gogala); 19.30: literarna ura: radijski razgovor z Jankom Kačem; 20.00: prenos z Dunaja: Brucknerjeva V. simfonija; 22.00 čas, poročila, radijski jazz.

Četrtek, 22. februarja: 12.15: plošče; 12.45: poročila; 13.00: čas, plošče; 18.00: Primorska kuhinja (Žnidaršičeva); 18.30: srbohrvaščina (dr. Rupel); 19.00: pogovor s poslušalci (profesor Prezelj); 19.30: plošče po željah; 20.00: radijski orkester; 20.45: vokalni koncert Lapajnetove; 21.15: klavirski koncert (štiriročno; dr. Svara in Lipovšek); 22.00: čas, poročila, radijski jazz.

Petek, 23. februarja: 11.00: šolska ura: Moji starši so tako sitni (Pero Horn); 12.15: plošče; 12.45: poročila; 13.00: čas, plošče; 18.00: plošče; 18.30: nacionalno predavanje Narodne odbrane; 19.00: telovadba pri starih Grkih in Sokolstvo (dr. Pipenbacher); 19.30: Izleti za nedeljo (dr. Rudolf Andrejka); 20.00: internacionalni jugoslovenski koncert: 1.) Ljubljana: Pevski koncert Akademskega pevskega zbora, 2.) Zagreb, 3.) Beograd; 22.00: čas, poročila, plošče.

Sobota, 24. februarja: 12.15: plošče; 12.45: poročila; 13.00: čas, plošče; 18.00: plošče, stanje avtomobilskih cest; 18.30: radijski razgovor z Danilom; 19.00: Ljudski nauk o dobrem in zlu (dr. Veber); 19.30: zunanji politični pregled (dr. Jug); 20.00: radijski orkester; 20.45: Celo solo (Zlatko Najžer); 21.15: izvorni šrameltrio (z brumbasom); 22.00: čas, poročila, radijski jazz.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

LJUDSKA LAHKOVERNOST NASPROTI SLEPARJEM IN DRUGO

L o g e n pri Slovenjgradcu, februarja.

«Letalo nama je strmoglavilo na tla.» V mraku sta prišla k posestniku tam gori pod Kopo mož in žena, oblečena gosposko. «O, ljubi Bog nebeški! Beračiti morava, doma na Dunaju pa imava vsega dovolj. Iz Braziliije so za naju prišli v Trst trije ljudje s kavo. Pa sva rekla, da pojdeva z letalom tja, da prevzameva kavo in jo natovoriva v vlak. Med potjo sva imela nesrečo: letalo nama je strmoglavilo na tla in se razbilo. Zdaj pa morava peš domov čez Pohorje. Kozjak, Semering. Preživljava se od tega, kar nama dajo dobri ljudje. Oh, da, doma pa imava vsega na pretek.»

Naš človek ima dobro srce in lahkoveren je. Posestnik jima je postregel, s čimer je mogel, s kruhom, klobasami, vinom, navsezgodaj pa s kavo in z zabeljenimi žganci. «Jaz bi vama rad pomagal,» je menil posestnik, «a imam samo 500 dinarjev.» «Joj, čisto dovolj. Vrneva vam desetkrat tolikšno vsoto v šilingih in blaga vam bova dala, kolikor ga hočete. Denar dospe takoj, na blago pa boste morali malo počakati zaradi carine.»

Posestnik ju je spremljal do naše postaje. Čudno se mu je le zdelo, da sta vzela Dunajčana vozna listka le do Dravograda. No, zdaj pričakuje mož šilingov in blaga ...

V hudih škripcih sta baje dva brata tam nekje v svetu. Neki neznanec si je štel v dolžnost, da obvesti o tem njuno mamico. Ta mu je dala nekaj perila, svinjskega mesa in denarja, da ponese njenima ljubljencema. Kdaj se bodo ljudje izpametovali?

Na božji poti pri Sv. Križu nad Dravogradom je vsak petek cerkveno opravilo. Beračev pride precejšnje število: pohabljeni, ubožci z odprtimi ranami, onemogli starčki in podobni. Če bi ti siromaki beračili in prenašali mraz in vročino samo zase, bi človek nič ne rekel, a berače izkoriščajo drugi. Odločilna oblastva naj bi tudi take zadeve razčistila.

Pa še v eni reči prosimo oblastva za pomoč. Mi sami nismo premožni, a vendar prihaja k nam vse polno brezposelnikov, to se pravi, če so vsi ti sploh res brezposelni. Tudi ciganon nam ne manjka.

PREKMURSKI GLASNIK

Iz Gornje Slaveče nam pišejo: Dne 11. t. m. sta praznovala 55 let skupnega družinskega življenja g. Škodnik Jurij, posestnik, star 83 let, in njegova žena, stara 73 let. Slavljence sta imela zlato proko in je bila ob tej priliki naša cerkev do zadnjega kotiča zasedena. To pa tudi zaradi tega, ker se je ob enem poročila Škodnikova vnučinja gđ. Škodnikova Gizela z g. Hajdinjakom Ljudevitom, krojačem iz Dolnje Slaveče. Slavljencema kličemo: Še na mnogo let! Mlademu paru pa želimo srečo in zadovoljnost v novem stanu!

Sinova sta ubila očeta. Pred mariborskim senatom sta sedela na zatožni klopi brata Avgust in Štefan Kirec iz Hotize v Prekmurju. Oba brata sta bila obtožena očetomora. Obtožnica je osvetila žalostno ozadje tega dejanja, ki se je zgodilo 2. novembra lani. Oče obeh obtožencev Štefan Kirec se je mudil 24 let v Ameriki, odkoder je pošiljal domačim denar. Šla je za njim tudi žena, ko sta oba sinova odrasla, da sta lahko sama go-

spodarila. Leta 1931. pa se je stari Kirec ne-
nadno povrnil iz Amerike ter izkušal spet vzeti
vajeti gospodarstva v svoje roke. Ker pa so mu
bile domače razmere tuje, se ni kmalu znašel.
Tudi sinova, navajena na samostojnost, sta očeta
kot gospodarja težko prenašala. Izcimili so se iz
tega spori, ki so postajali vedno pogostejši zlasti
ker se je stari Kirec vdal pijači ter zapravil ves
denar, ki ga je prislužil v Ameriki. Usodnega
dne sta pripeljala sinova tuče z njive. Pristopil
je oče, sporekli so se in v jezi je zgrabil stari
za sekuro ter navalil na sinova. Ta sta se umak-
nila. Ker pa je oče grozil, da jih pobije, je zgrabil
eden ročico, drugi pa kol. Oni z ročico je udaril
očeta po roki, kol pa je priletel tako nesrečno po
glavi, da se je oče zgrudil. Vsi poizkusi, povrtni
ga nazaj v življenje, so bili zaman. Sinova sta
dejanje priznala, zagovarjala pa sta se s silo-
branom. Obsojena sta bila zaradi prekračenja
silobrana vsak na leto in dva meseca strogega
zapora.

NAŠI NA TUJEM

Slovenci v Ameriki. Za izseljenskega komi-
sarja v Zedinjenih državah in v Kanadi je ime-
novan Slavko Trost, bivši urednik «Glasa Svobode»
v Chicagu in pomožni upravnik «Ameriške
Domovine» v Clevelandu. Bil je tudi uradnik v
zdaj zaprti Kasperjevi baški v Chicagu. — V
Hollywoodu se mudi Frančiška Tavčarjeva. Awe-
riški listi poročajo, da je dobila zveze z velikimi
filmskimi podjetji in da bo z njihovo pomočjo
organizirala razpovedavanje filmov, ki jih name-
rava izdelovati najprej v Hollywoodu, pozneje pa
v Jugoslaviji. Njene prve filme bo režiral sloven-
ski filmski direktor Robert Palmer, sin sloven-
skih staršev, ki so se pisali Košir in so bili doma
iz Lučin v Poljanski dolini. — Med ameriški-
vojaškimi letalci, ki so se proslavili nedavno na
zgodovinskem poletu iz Kalifornije na Havajske
otoke, je bil tudi Slovenec, primorski rjak Srečo
Bolko, letalski mehanik pri ameriški zračni
plovbi. V Ameriko je prišel pred 20 leti, ko mu
je bilo 15 let. Rodil se je v Lokavcu pri Ajdov-
ščini kot sin siromašnih staršev. — V J. hstownu
je umrla Matilda Umekova, stara 48 let. Njen m. ž.
Franc se je pred leti smrtno ponesrečil v rud-
niku. — V Forest Cityju je umrl Franc Gruden,
star 50 let, doma iz Logatca. — V Kansas Cityju
je umrl Karel Bratkovič, star 41 let, doma iz Gor-
njega Vrhopolja pri Št. Jerneju na Dolenjskem. —
V Milwaukeeju sta umrla Andrej Sornič, star
52 let, doma iz Kapele pri Brežicah, in Franc
Bregant. — V ognju in dimu se je zadušila v
Clevelandu mati dveh otrok Angela Ljubodova,
rojena Tomšičeva. Casileci so komaj rešili njene-
ga štiriletnega sinčka, ona je bila pa že mrtva,
ko so vdrli v gorečo hišo. — V Clevelandu je
umrla Marija Bizjakova, prej omožena Murnikova,
rojena Ažmanova. Stara je bila 62 let in doma z
Brezij na Gorenjskem, odkoder je prišla v Ame-
riko pred 45 leti. — V Newburghu je umrl Fran-
kočvar, star 69 let, doma iz Rožendola, župnija
Dobrnjč. — V Clevelandu je umrla Margareta
Špelkova, rojena Pueljeva, stara 54 let, doma iz
vasi Saveca, fara Dobrnjč.

Banka Baruch

15, Rue L-fave e, PARIS

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po
najboljšem dnevnem kurzu. Vrsti vse bančne počle
najkulantneje. Poštni uradi v Belaciji, Franciji,
Hollandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše
čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles;
Francija: št. 1117-94, Paris; Hollandija: št. 1458-66;
Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. —
Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne na-
kaznice.

Iz Herne-Börniga (Nemčija) nam pišejo: V so-
boto 3. t. m. smo spremili k večnemu počitku zve-
stega člana Jugoslovenskega delavskega podpor-
nega društva g. Julija Wolfa, ki je umrl po kratki

bolezni v bolnišnici v Herni. Štel je 66 let in bil
po rodu iz Ljubljane. V Nemčiji je živel že nad
30 let, a ni pozabil materinskega jezika: Najrajši
je čital «Domovino», ki jo je zahteval še v bol-
nišnico. Slovenski korenini bodi lahka tuja zem-
lja! Vsem njegovim sorodnikom tukaj in v domo-
vini naše iskreno sožalje! Da je bil rajni zelo
priljubljen, je pokazal pogreb, ki so se ga v ve-
likem številu udeležili tukaj stanujoči rojaki, a
tudi člani sosednih društev so v lepem številu
spremili dragega rojaka na njegovi zadnji poti.

Iz Essen-Karnapa (Nemčija) nam pišejo: Naša
Slovenska pogrebna blagajna v Karnapu je imela
letni občni zbor 28. januarja pri gostilničarju go-
spodu Grundmannu. Zborovanje je otvoril pred-
sednik g. Anton Koncilja in pozdravil vse na-
vzočne. Iz blagajnikovega poročila povzamemo,
da ima blagajna 3860:25 mark gotovine, ki je vlo-
žena v mestni blagajni v Essnu. Leta 1933. je
imela naša blagajna 519 članov; od teh je umrlo
13. nanovo pa pristopilo 15. Pri volitvah novega
odбора so bili izvoljeni: za I. predsednika g. An-
ton Koncilja iz Gelsenkirchena, za II. predsednika
g. Andrej Breznikar iz Hohheide, za I. blagajnika
g. Ivan Brunč iz Karnapa, za II. blagajnika g. An-
drej Hafner iz Buer Hassla, za I. tajnika g. Karel
Vođušek iz Osterfelda, za II. tajnika g. Martin
Pirc iz Vanne. Za preglednike so bili izvoljeni
gg. Knez I., Knez II., Podgornik in Ramšak, za
blagajniška moža pa gg. Centrih in Košir. Na-
posled je skupščina izvolila g. izseljenskega komi-
sarja za častnega člana, kar je g. komisar tudi
sprejel. Naši člani berejo časopis «Domovine» in
se jim je priporočalo, da ostanejo še za naprej
njeni zvesti čitatelji. Naj h koncu še omenimo, da
je naša blagajna v času svojega obstoja izplačala
za umrle člane že 10.440 mark.

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Brizganci. V lonec deni 20 dek moke, 10 dek
sirovega masla, žlico sladkorja, zavitek vanilij-
jevega sladkorja, nekaj zrn soli in pol limone na-
ribane lupinice. Ko vse skupaj zavre, primešaj
20 dek moke in kuhaj med neprestanim meša-
njem toliko časa, da se zgosti in testo loči od
lonca. Ko je torej testo kuhano, ga odstavi in v
še vroče testo zmešaj eno jajce ter pusti, da se
testo shladi. K hladnemu testu primešaj še štiri
jajca, nato pa testo s kuhalnico dobro stepaj.
Zdaj testo napolni v brizgalno (če nimaš bri-
zgalne, si pomagaj z vrečico vergamentnega
papirja) in brizgaj venčke na dobro pomazan
papir. Potem očvrti te venčke na vroči masti
kakor krofe. Očvrte venčke devaj na papir, da
papir vpije mast, in jih potem posuj z vanilijevim
sladkorjem. Brizgance daš tople na mizo ali pa
jih pustiš shladiti in prerežeš na dvojce ter na-
mažeš z mezo ali jajčjo kremo.

Praktični nasveti

Da se sveče preveč ne topijo, odnosno ne
kaplja vosek po svečniku, položi svečo za nekaj
ur v slano vodo (eno žlico soli na en liter vode).
Kadar pa svečo prižgeš, natresi okrog stenja še
malo soli.

Kopalne kadi, ki so umazane od mila, očisti-
mo s kisoro. Močan kis vlijemo na krpo in umi-
jemo kad. Če pa ima kad rumene lise, zlasti tam,
kjer teče voda iz pipe, ki pušča, pa zmešaj tret-
jino solne kisline z dvema tretjinama vode in s
tem zdrgni lise. Pri tem pa pazi na roke, ker ki-
sline razjede kožo in zlasti na ranah zelo peče.

Kako oznažimo in osvežimo kožuhovino. Ko-
žuhovino najprej dobro stepemo. Potem segre-
jemo droben pesek na 55 do 60 stopinj Celzija,
ga potresemo po kožuhu ter z rokami narahlo
drgnemo v kožuh toliko časa, da se shladi. Nato
pesek spet segrejemo in ponovimo to delo še en-
krat, odnosno po potrebi tudi večkrat. Potem
obrnj kožuh z dlakami navzdol in ga narahlo ste-

paj, da se ves pesek odstrani. **Kratkodlako ko-
žuhovino** nato skrtači z mehko ščetjo, dolgo-
dlako pa sčeši z glavnikom.

Madeže katrana odstraniš s svinjsko mastjo.
Madež namaži z mastjo in pusti mast nekaj časa
učinkovati. Potem izperi mast z vročo vodo in
milom.

Rdečkaste pičice na perilu se pojavljajo, ako
se perilo še vlažno spravlja v omaro ali v kak
drug zaprt prostor. Te pičice odstraniš če na-
močiš perilo v beli tekočini (sirotki), ki ti ostane,
kadar delaš sirovo maslo. Potem perilo spereš v
topli vodi in z milom.

ZANIMIVOSTI

× **Rusi pripravljajo nov polet v stratosfero.**
V moskovskih tvornicah letal so pričeli graditi
nov stratostat, s katerim namerava profesor Pro-
kopljev izvršiti v letošnjem poletju nov polet v
stratosfero. Pri gradnji novega balona se ševeda
upoštevajo tudi različne najnoveše izkušnje,
ki so se pridobile pri poslednjem ruskem poletu,
ki se je tako žalostno zaključil. Nad gondolo bodo
za primer padca pritrdili večje padalo, pa tudi
člani posadke bodo opremljeni s padali. V gon-
doli bodo namestili tudi poseben radijski aparat.
Profesor Prokopljev je izjavil novinarjem, da bo
izkušal z novim stratostatom doseči višino
30.000 m.

× **Hud mraz v Ameriki.** Nad vse Ameriko je
prišel te dni nov val mraza. V New Yorku je
padla temperatura na 25, v Kanadi pa celo na
37 stopinj pod ničlo. Mraz je povzročil že velike
težkoče v železniškem prometu in v plovi. Zelo
trpijo brezposelni v velikih mestih. V Bostonu
je v eni zadnjih noči zmrznila ... New
Yorku pa 12.

× **Bačova vdova je komaj ušla letalski smrti.**
V nedeljo je ušla vdova zlinjskega tvorničarja
čevljev Bač'e le po naključju letalski smrti. S svo-
jim sinom Tomažom Bač'o in ravnateljem tvornice
Ciprom je sedla v letalo, ki jo je neslo iz Zlina v
Prago. Letalo je vodil pilot Bloss. Kmalu po dvigu
je letalo izgubilo koto, kar bi lahko postalo
usodno pri pristanku na zemljo. Zato so takoj
telefonirali iz Zlina v Prago in ko se je letalo
pojaviilo nad praškim letališčem, je velel ravnate-
lji letališča z raketami opozoriti pilota na pre-
tečo nevarnost. Pilot je nato s skrajno cpreznostjo
usmeril letalo k tlom in srečno pristal. Potniki so
šele potem, ko so že stopili na tla, izvedeli, v kak-
šni nevarnosti so bili med nebom in zemljo.

× **Španec se hoče dvigniti 25 km v soko.**
Španskega polkovnika Emilija Herrero ni ruska
nesreča s stratostatom nič prestrašila. Neustra-
šeno pripravlja dalje svoj polet v stratosfero.
Po vsej verjetnosti se bo dvignil že prvi dni
marca. Herrera je prepričan, da bo dosegel višino
25 km. Kako drzen je njegov polet, je razvidno
že iz dejstva, da ne bo letel v zaprti gondoli v
obliki krogle, temveč v odprti. Polkovnik Her-
rera se bo zavil ves v nekako potapljško obleko
in s seboj bo imel tudi podobne priprave za di-
hanje. Na podoben način se bo oblekel Američan
Mark Ridge, ki hoče tudi leteti v nebesne višine.

× **Loterijski dobitek ga je uničil.** Čevljarja
Josipa Doczija v nekem majhnem mestu blizu
Temešvara je res zasledovala nesreča. Lani je
zadel v rumunski državni loteriji znatno vsoto
in je denar naložil v neki banki. Banka je nekega
dne propadla in ubogi čevljar je izgubil ves svoj
denar. Ker pa si tega bogastva ni prislužil s svo-
jimi rokami in ni bil preveč rahločuten človek,
je ta udarec usode mirno prebolel. Nepričako-
vano so se pojavili pri njem organi davčne
uprave in zahtevali od njega plačilo davka na
loterijski dobitok. Doczi jim je zaman dokazoval,
da dobitka več nima, ker ga je izgubil ob pro-
padu banke. Ker ni imel denarja, da bi plačal za-
htevani davek, so mu davčni organi zarubili hi-
šico in jo prodali. Tako je bil siromašni čevljar
uničen zaradi svoje sreče v loteriji.

Cesa ne smemo,**če se hočemo dobro počutiti?**

Ne smemo požirati slabo prežvečene jedi, ne smemo prenašlo in preveč jesti, ne smemo čutiti

Udobreno od ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje. Sp. br. 509 z dne 24./III. 1932.

zoprnosti do jedi, ne smemo imeti želodčnih bolečin, zgage in krčev, ne sme se nam vzpehavati in ne smemo se čutiti napetih. Če smo nezadovoljni s prebavo in z delovanjem črevesja, nam dobro koristijo Fellerjeve «Elsa»-pilule. 6 škatlic za 30 Din,

12 škatlic za 50 Din (že z omo- tom in poštnino vred) pošlje le- karnar Evgen V. Feller, Stu- bica Douja, Elsa-trg 360 (savska banovina).

× Okostje velikanskega bivola iz prastarih časov. V Ameriki so našli v bližini Mac Arthurja velikansko lobanjo bivola, široko pol metra in z rogovi dolgimi nad poldrugi meter. Konci rogov sta druga od druge oddaljeni kaka dva metra. Izvedenci sodijo, da je bil ta velikanski bivol tako velik kakor slon. Do sedaj so te vrste okostij našli še prav malo, zato sodijo, da je ta žival bila prav redka.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS**Varčnost.**

Posetnik: «Kakšne so cene sedežev?»

Blagajničarka: «Prva vrsta 50, zadnji sedeži po 10, spored pa po 1 Din»

Poselnik: «Dobro, sedem torej na sporedu.»

Otroška.

Marica vidi prvič v življenju mašen parnik na reki in reče: «Poglej, mamica, lokomotiva se koplje...»

Smrečica za božič.

Gospa: «Ta smrečica se mi vid teko skromna.»

Kmet: «Za pet dinarjev vendar ne morete zahtevati smreke s priraslimi okraski.»

Razumljiva radovednost.

Mož: «Povejte mi, g. spod. policijski nadzornik, ali lahko govorim z vlomilem, ki je bil včeraj aretiran, ker je ponoči vlomil v moje stanovanje»

Policijski nadzornik: «Kaj pa hočete od njega?»

Mož: «Vprašal bi ga rad, kako bi prišel v hišo, ne da bi zbudil ženo.»

Dva slikarja.

Prvi: «Zadnjič sem slikal zimsko pokrajino. Bila je tako naravna, da je termometer v moji delavnici nekaj stalno pod ničlo.»

Drugi: «To ni nič! Lansko leto sem slikal podobno starega Sirkopernika. Bil je tako živo zadet, da sem ga moral vsak dan briti.»

Zakonski prepiri.

Urša: «Kadar se z možem prepirava, morajo otroci vedno na izprehod.»

Jera: «Zato so vaši otroci vedno tako utrujeni.»

Varčna gospodinja.

«Rada bi termometer», pravi mlada gospodinja, ko stopi v trgovino.

«Reaumurjev ali Celzijev, gospa?» vpraša trgovka.

«Kakšna razlika je med obema?»

«Pri Celziju voda vre pri 100 stopinjah, pri Reaumuru pri 80 stopinjah!»

«O, potem rajši vzamem Reaumurja, s katerim več prihranim!»

Pri zdravniku.

Zdravnik: «Pri najboljši volji vam ne morem pomagati. Bolezen ste podedovali...»

Bolnik: «Potem pošljite račun mojemu očetu!»

Listnica uredništva

Čstež. Sami so si poiskali zvezo z Egiptom. Obrnite se na steklarje, a je dvomljivo, da bi mogel še kdo drugi dobiti zaposlenje.

Sv. Ana v Slovenskih gorah. Večje vsote denarja iz posojilnice ne morete dobiti, dokler se vprašanje denarne stiske ne reši.

Vurberg. Za enkrat imamo ogromno zalogo takega gradiva, da ne moremo ničesar sprejeti.

Žepne ure od Din 35.— naprej.

Zapestne ure od Din 66.— naprej.

Žepne in zapestne ure, budilke, kukavice, stenske ure, zlatino in srebrnino kupite dobro in po nizkih cenah pri

H. SUTTNER, Ljubljana 6
PRESERNOVA ULICA 4, poleg frančiškanske cerkve.

Cenik zastoj in franko.

Cenik zastoj in franko.

18. dražba kož divjadi na velesejmu

5. marca

Pošljite nemudoma blago na naslov:
Ljubljana „Divja koža“ — Velesejem.

Zahtevajte brezplačni cenovnik

Chrom tenka anker z 8 kam. prec. zna. ura
Din **160.—**

Ista ura bolj tenka z 10 kam. relief bro. čauk
Din **200.—**

Sletna garancija.

Za neustrezaj. ččo vrnem denar.

Roskoplj. prima
Din **70.—**

Prima budilka z 1 zvoncem
Din **75.—**

Ista z 2 z. oncema
Din **85.—**

A. Kiffmann, Maribor 143

Specialist samo za boljše ure!

MALI OGLASI

Lična, dobro ohranjena hiša ob cesti, z dvema sobama, kuhinjo, velikim vrtom in njivo, pripravna za obrtnika ali upokojenca, je v Leskovcu pri Krškem naprodaj. — Na vprašanja odgovarja M. Šinkovec v Celju. 7

Izjava. 37

Podpisana preklicujem obdolžitev gospe Mari kot neresnično ter se imenovani zahvaljujem, da je odstopila od tožbe. — Marija Simonič, Marenberg.

Dva stroja za izdelovanje cementne opeke prodam iz proste roke po dogovorjeni ceni. Miko Miketič, Loka št. 43, pošta Črnomelj. 38

Podaljšaj si življenje!

Življenje se more podaljšati in bolečine preprečiti, boleznem ozdraviti, slabi okrepiti, bolelim popraviti, nesrečni osrečiti!

KAJ PRINAŠA VSAKA BOLFZEN?

Oslabljenje živcev, potrnost, izgubo dobrih prijateljev ali bližnjih, razočaranost, strah pred boleznijo, slab način življenja in mnogo drugih posledic.

ZADOVOLJSTVO

je najboljši zdravnik! Imamo pota, ki Te dovedejo do dobrega razpoloženja. Ti ožive čud ter vzbude nove nade; to pot nam pa pokaže razprava, ki jo vsakdo, ki jo zahteva, dobi takoj in

POPOLNOMA BREZPLACNO!

V tej mali priročni knjizici je raztolmačeno, kako je moči v kratkem času in brez ovire pri delu ojačiti živce in mišice, izboljšati in odpraviti utrujenost, slabo razpoloženje, raztresenost, oslabiljenje spomina, nerazpoloženje za delo in nešteto drugih pojavov. Zahtevajte to razpravo, ki vam nudi mnogo ugodnih trenutkov.

Poštno zbiralno mesto:

ERNST PASTERNAK, BERLIN SO,
Michaelkirchplatz 15, Abt. 88.

Delo

v današnjih hudih časih si preskrbi še najlaže vsakdo s tem, da si ureši doma nekako domačo pletilnico. Mi nudimo delo vsakomur na ta način, da odvezujemo izdelane pletenine, dobavljamo prejo in izplačujemo nezelo za pletenje. To potrjuje mnogo zahval. Če želite tudi Vi delo in zaslužka, pišite zaupno po brezplačnem navodilu tvrdki: Domača pletarska industrija Josip Tomažič, Maribor, Krekova ulica št. 16.

Za Vas imamo:

V. oline . . . 69 Din
Mandoline 95 . . . Harmonike 69
šabure . . . 64 . . . Cramofone 46

Zahtevajte brezplačni katalog.

MEINEL & HEROLD
tovarna glasbil

pr. podr. MARIBOR št. 104